

**Harkakötöny
Község Önkormányzatának**

*Helyi Esélyegyenlőségi Programja
2017 - 2022.*

2017. szeptember

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	
1. Bevezetés	3
1.1 Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja	5
1.2. Jogsabályi háttér bemutatása	6
1.3. Stratégiai környezet bemutatása	9
1.4. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása	15
2. Harkakötöny bemutatása	16
2.1. Gazdaság	17
2.2. Demográfia	17
3. Mélyszegénységben élők és a romák helyzete, egyenlősége	19
3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet	20
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	20
3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	30
3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	31
3.5. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	33
3.6. Közösségi viszonyok	42
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	43
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői	43
4.2. A gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	49
4.3. Óvodai és iskolai nevelés adatai	51
4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyermekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	55
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	57
5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége	57
5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások	59
5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	59
5.4. Nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	60
5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások	60
5.6. A nők szerepe a helyi közéletben	60
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	61
6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői	62
6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete	65
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	67
7.1. A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	67
7.2. A fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei	68
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	69
9. A Helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	69
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	
I. HEP IT részletei	
9.1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	70
9.2. A beavatkozások megvalósítói	71
9.2. Jövőképünk	72
9.3. Megvalósítás	72
II. Összegző táblázat	74

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

1. Bevezetés

Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen. Kifejezte, hogy az állam hatékony jogvédelmet kell, hogy biztosítson a hátrányos megkülönböztetést szenvedők számára, valamint kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami feladat. Az egyenlő bánásmód elveinek betartása az Európai Unió és a hazai társadalom elvárása.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 4. fejezete utal a Köztársasági Esélyegyenlőségi Programra, amely leszögezi: az élet valamennyi területén meg kell előzni a hátrányos megkülönböztetést és elő kell segíteni az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét. Az esélyegyenlőség biztosítása egyaránt feladata az államnak és az önkormányzatoknak is.

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat öt évente, öt év időtartamra fogad el. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.

A helyi önkormányzat öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, melyet két évente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet) 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal élő, milyen a származása, vagy az anyagi helyzete.

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (röviden HEP IT)

A HEP IT a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazza az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint. Az intézkedéseket a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend. 5. §-ában foglalt célok figyelembe vételével kell meghatározni. A HEP IT-t a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 3. számú mellékletében található forma szerint kell elkészíteni.

Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórum (röviden HEP Fórum)

A HEP-t az Ebktv. 31.§ (5) bekezdésének előírása alapján a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el.

Jelen HEP a megfelelő képesítéssel rendelkező köztisztviselő koordinálása mellett készült el.

A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveinek, koncepcióival történő összhangra.

Mindezekre és a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletének 9. pontjára figyelemmel javasolt, hogy a HEP elkészítése széleskörű szakmai egyeztetés mellett történjék.(HEF)

A Program kiemelt figyelmet fordít a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011.(XII.27.)Korm. rendelet alapján elsődlegesen védettnek, illetve hátrányos helyzetűnek minősülő csoportok:

- a mélyszegénységben élők,
- a romák,
- a gyermekek,
- a nők,
- az idősek,
- fogyatékkal élők.

További esélyegyenlőséggel érintett célcsoportok a következők:

- megváltozott munkaképességű emberek
- alacsony végzettségűek, iskolából lemorzsolódtak
- pályakezdő fiatalok, munkatapasztalattal nem rendelkezők
- (tartósan) munkanélküliek
- alacsony munkaintenzitású háztartásban élő emberek
- (jövedelmi, lakhatási) szegények
- hátrányos helyzetű családokban/állami gondoskodásban élő gyerekek, fiatalok
- 45 év feletti inaktívak.

Az eleve hátrányos helyzetben levő személyek esetében nem elegendő annak biztosítása, hogy őket a többiekkel azonos jogok illessék meg, hanem olyan pozitív intézkedésekre van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy a helyzetükből fakadó hátrányaikat csökkenteni, illetve megszüntetni lehessen.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Harkakötöny Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, HÉSZ.

Az Esélyegyenlőségi Program a feltétele annak, hogy a helyi önkormányzat bármely hazai vagy európai uniós támogatásban részesülhessen.

1.1. A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

A 1303/2013/EU rendelet 1. számú mellékletében foglaltak szerint:

„A tagállamok az 5. és 7. cikknek megfelelően biztosítják a nemek közötti egyenlőség, a hátrányos megkülönböztetés tilalma és a hozzáférhetőség elősegítéséért felelős, megfelelő szervezetek részvételét a partnerségben, továbbá gondoskodnak arról, hogy a nemzeti gyakorlatokkal összhangban lévő, megfelelő struktúrák álljanak rendelkezésre a nemek közötti egyenlőség, a hátrányos megkülönböztetés tilalma és a hozzáférhetőség terén történő tanácsadás céljából, annak érdekében, hogy biztosítsák a szükséges szakértelmet az ESB-alapok előkészítése, monitoringja és értékelése tekintetében.

A tagállamok megfelelően kezelik a hátrányos helyzetű csoportok szükségleteit, hogy lehetővé tegyék a munkaerőpiacra történő jobb beilleszkedésüket, és ez által elősegítsék a teljes körű társadalmi részvételüket.”

Harkakötöny Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

Harkakötöny Község Önkormányzata elkötelezett az egyenlő esélyek biztosítása iránt. Minden polgár számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhassanak, tanulhassanak és élhessenek a településen, és lehetőségéhez mérten megtesz mindent annak érdekében, hogy megakadályozza bárki „áldozattá” válását.

Harkakötöny Község Önkormányzata, a Képviselő-testület és szervei döntéseiken keresztül is kifejezik elkötelezettségüket az esélyegyenlőség területén.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. pld: hozzáférés az egészségügyi szolgáltatásokhoz, a képzettségekhez, a foglalkoztatási feltételekhez, a társadalmi és közösségi kapcsolatrendszerhez, a közszolgáltatásokhoz, az információkhoz.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1.2. Jogsabályi háttér bemutatása

A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésénél az előzőekben bemutatott EU és nemzeti stratégiákon felül alábbi jogszabályok előírásaira helyeztük a hangsúlyt.

- Magyarország Alaptörvénye
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.)
- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

Esélyegyenlőség az Alaptörvényben

I. cikk

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

Az AB a halálbüntetésről szóló döntésben fogalmazta meg hogy „az emberi élet és az emberi méltóság elválaszthatatlan egységet alkot és minden mást megelőző legnagyobb érték. Az emberi élethez és méltósághoz való jog ugyancsak egységet alkotó olyan oszthatatlan és korlátozhatatlan alapjog, amely számos egyéb alapjognak forrása és feltétele”.

Az egyenlő méltósághoz való jognak az élethez való joggal való egységében azt kell biztosítani, hogy ne lehessen „értékes” pusztá életeteket Jogilag másként kezelni. Az életnek egyenlőségét a méltóság garantálja, melytől csakis életének elvételével lehet megfosztani, s ezzel mindkettő végérvényesen megszűnik”.¹

IV. cikk

Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

XI. cikk

(1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.

XIII. cikk

Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.ⁱⁱ

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.ⁱⁱⁱ

XVI. cikk

(1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

(2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.

(3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.

(4) A nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni.

XVII. cikk

(3) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

XIX. cikk

(1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

XX. cikk

(1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

XXI. cikk

(1) Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

XXV. cikk

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.

XXIX. cikk

(1) A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők. Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalásához és megőrzéséhez. A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználathoz, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználathoz, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz.

XXX. cikk

(1) Teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.

A program elkészítésével kapcsolatban az alábbi törvényekre is figyelemmel kell lenni:

- A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. Törvény (továbbiakban: Ftv.)
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása:

Harkakötöny Község Önkormányzat Képviselő-testületének az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeletei:

- A gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 19/2013. (XII.21.) ÖK rendelet
- A szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015. (II.24.) ÖK rendelet
- A felnőttoktatási intézményekben tanuló hallgatók támogatásáról szóló 9/2012.(X.27.) ÖK rendelet
- A lakásépítés és-vásárlás helyi támogatásáról szóló 11/1995.(IX.29.) ÖK rendelet
- A településrendezési tervről és helyi építési szabályokról szóló 17/2015.(XI.30.) ÖK rendelet
- Az önkormányzat közművelődési feladatairól, a helyi közművelődési tevékenység támogatásáról szóló 6/2008.(X.14.) ÖK rendelet

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló Möt. rendelkezik.

Harkakötöny Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programját, a 39/2015.(IX.28.) Kt. határozattal fogadta el.

1.3. Stratégiai környezet bemutatása

Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Költségvetési koncepció – 2017. évi költségvetésről szóló 1/2017.(II.17.) ÖK rendelet
A koncepció és a költségvetési rendelet azokat a pénzügyi lehetőségeket határozzák meg, amelyek az esélyegyenlőség megteremtését szolgálják.
- Gazdasági program
Hosszú távú cél: a községben élők életminőségének javítása.
- HÉSZ, Településrendezési terv
- Tanyagondnoki szolgálat és étkeztetés szakmai programja

A felsorolt programok, tervek, koncepciók egy-egy területre vonatkozólag határozzák meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket.

A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Halasi Többcélú Kistérségi Társulás

A mai magyar területrendezés alapszintjei: az ország, a régió, a megye és a kistérség. A kistérségek illetékességi területei a KSH által kialakított körzetek. Az itt működő önkormányzatok képviselő-testületei közös területfejlesztési programok megvalósítása érdekében hozták létre a társulásokat.

Kiskunhalas és nyolc települési önkormányzat, - közöttük Harkakötöny község is - a 2004. évi CVII. törvény alapján 2005. február 1-i hatállyal megalapította a Halasi Többcélú Kistérségi Társulást.

A Kistérségi Társulás feladatai közoktatás területén a pályaválasztási tanácsadás, gyógytestnevelés, logopédiai ellátás megszervezése, a szociális ellátórendszeren belül pedig a családsegítés és gyermekjóléti alapellátás, az idősek gondozása, napközbeni ellátása, továbbá a házi segítségnyújtás megszervezése.

A Társulás célja a kistérség összehangolt fejlesztésének előmozdítása, a kistérségi önkormányzati közszolgáltatások színvonalának emelése.

2013. január 1. napjától hatályát veszítette a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásairól szóló 2004. évi CVII. Törvény, valamint a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény, ez azonban nem eredményezte a kistérségi társulások automatikus megszüntetését, a jelenlegi társulások a megállapodások, szervezeti és működési szabályzataik alapján működhetnek tovább.

Kapcsolódás országos stratégiai dokumentumokkal

- **„Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)**
Az Országgyűlés felismerve azt, hogy a gyermekszegénység elleni küzdelem leghatékonyabb módja a szegénység kialakulásának megelőzése és a gyermekszegénység csökkentése érdekében átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedésekre van szükség, elfogadta a „Legyen Jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégiát. A Stratégia célja a gyermekszegénység csökkentése, a gyermekek

esélyeinek javítása, a gyermekek és családjaik nélkülözésének csökkentése, a gyermekek fejlődési esélyeinek javítása. Közös érdek az ország fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődése, ehhez a társadalmi szakadékok szűkítése szükséges.

- **Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Terv 2007-**

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, konkrét feladatokat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket.

A Stratégiai Tervben meghatározott feladatok elsősorban területi (hátrányos helyzetű térségek, települések) és szociális szempontok (pl. hátrányos helyzet, tartós munkanélküliség, alacsony iskolai végzettség, stb.) - illetve ezek metszete - alapján határozzák meg a legfontosabb intézkedéseket, amelyek hosszú távon biztosíthatják a legszegényebbek - köztük nagy arányban romák - valós társadalmi és gazdasági integrációját. A négy prioritási területen elsősorban a szociális és területi szempontok alapján indokolt a feladatokat megfogalmazni. Az antidiszkrimináció és a kultúra (roma kultúra, hagyományok megőrzése) területén van lehetőség arra, hogy az egyes intézkedésekben a romák, mint önálló célcsoport kerüljenek meghatározásra. A feladatokban és az intézkedésekben mindenhol meg kell jeleníteni az esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés elvét, mely segíthet a romák érdekeinek hatékonyabb érvényesítésében.

- **Idősügyi Nemzeti Stratégia 2009-**

A Stratégia elkészítését több éve tartó kutatások, elemzések, műhelymunkák előzték meg: Idősügyi Charta- melynek alapvető elvei képezik jelen Stratégia vezérfonalát – Kormányzati Idősügyi Nemzeti Cselekvési Terv, Nyugdíjasok Országos Képvisellete 4 éves Érdekvédelmi Stratégiája, Javaslat Nemzeti idősügyi Stratégia megalkotására.

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Idősügyi Nemzeti Stratégia című stratégiai programot (81/2009. (X. 2.) OGY határozat). Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában foglaltak összhangban vannak az ENSZ alapelveivel, az Európai Unió törekvéseivel, a Társadalmi Befogadással szóló közös Memorandummal, a Lisszaboni Stratégiával, a Berlieni Nyilatkozattal, az AGE vezérelveivel, az Európai Szociális Chartával, a magyarországi Idősügyi Chartával, az Európai Bizottság Közleményével, az Öregedésről szóló Madridi Nemzetközi Cselekvési Tervvel, az ENSZ Egészségügyi Szervezete, a WHO által 2001-ben publikált az idősügyi politikát meghatározó alapdokumentumával, melynek címe az Aktív Időskor (Active Ageing – Policy Framework) is. Biztosítani kell a szükséges támogatást ahhoz, hogy az idősök szempontjai megfelelően legyenek képviselve a társadalmi élet valamennyi területén, mind a társadalmi ellátórendszerekben, a foglalkoztatáspolitikában vagy akár a közösségi részvételt, a jogbiztonságot, a személyes jogok védelmét tekintve.

A Stratégia célja hosszú távon biztosítani, hogy időben és megfelelő módon tudjunk felkészülni az idősödéésre, a függetlenség megőrzése akkor is megmaradjon, ha az érintetteknek szüksége van támogatásra, ne legyenek kiszolgáltatottjai sem az ellátórendszereknek, sem a hozzátartozóiknak. Fontos továbbá, hogy minden idős ember biztonságban érezhesse magát és a megfelelő szolgáltatáshoz juthasson.

- **Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024**

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan.

Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezett, majd a Kormány 1847/2014. (XII.30.) Kormány határozattal elfogadta a Stratégia 2015. december 31-ig tartó cselekvési tervét.

A cselekvési terv három fő célt határoz meg:

1. az ifjúsági korosztályok sikeres társadalmi integrációjához szükséges környezet fejlesztése (pld: foglalkoztatást elősegítő munkaerő-piaci programok kialakítása, vállalkozóvá válás lehetőségének a biztosítása, fiatalok családalapítás ösztönzése, korai iskolaelhagyás csökkentése, hátrányos helyzetű vagy különleges bánásmódot igénylő gyermekek esélyteremtésének elősegítése)
2. az ifjúsági korosztályok és közösségeik érvényesülésének elősegítése (pld: pénzügyi ismeretek elsajátítása, egészségvédelmi és egészségfejlesztési intézkedések támogatása, hátrányos helyzetű,- fogyatékkal élő fiatalok támogatása a szabadidősporthoz programok illetve a felsőoktatási képzések terén)
3. az ifjúsági szakma és az ifjúsági civil szervezetek munkájának segítése (pld: támogatni kell az önkormányzati ifjúsági célú feladatok ellátását, ösztönözni kell az üzleti szféra erőforrásainak az ifjúsági munkában történő bevonását).

- **A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok 2010-2021**

A Stratégia 6 prioritást határoz meg olyan területeken, ahol a nők és férfiak társadalmi egyenlőségének eléréséhez meghatározott kormányzati lépések megtétele szükséges:

1. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele.
2. A szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása. Mindkét nemnek joga van ahhoz, hogy osztozzon a családfenntartás örömeiben, sikerélményeiben és nehézségeiben. A társadalomnak elő kell segíteni a munka és a magánéleti kötelezettségek összehangolását családon belül, a nők és férfiak számára egyaránt.
3. A férfi-női részvétel aránytalanságának csökkentése, ennek támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban. A döntéshozatalra vonatkozó általános cél, hogy 2021-re Magyarország felzárkózzon az EU-s országok középmezőnyébe a nőknek a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén elfoglalt helyét illetően.
4. Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele. A végső cél a nők és a gyermekek elleni erőszak minden formájának felszámolása, valamint a nők és férfiak, lányok és fiúk testi és érzelmi integritáshoz való alapvető jogának megsértése ellen.
5. A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása: Lehetőséget kell biztosítani mindenki számára a személyes fejlődésre, a

legmagasabb szintű teljesítmény elérésére és a társadalmi integrációhoz szükséges forrásokhoz való hozzájutásra.

6. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve, célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása.

- ***Az EU 2020 stratégia***

Az „Európa 2020” stratégia az Európai Unió 10 évre szóló növekedési és foglalkoztatási stratégiája. Célja túlmutat az Unió válságból történő kivezetésén.

A stratégia öt kiemelt cél formájában határozza meg, milyen eredményeket kell az Európai Uniónak 2020 végére elérni a kutatás és fejlesztés, éghajlat-politika/energiaügy, oktatásügy, társadalmi befogadás valamint a szegénység elleni küzdelemben.

A célkitűzések megvalósítását az alábbi kiemelt kezdeményezések segítik:

1. foglalkoztatás – biztosítani kell, hogy a 20-64 évesek körében a foglalkoztatottság aránya elérje a 75 %-ot.
2. K+F - az EU GDP-jének 3%-át a kutatásba és fejlesztésbe kell fektetni.
3. éghajlatvédelem, energiagazdálkodás – az üvegházhatást okozó gázok kibocsátást 20%-kal csökkenteni kell az 1990-es szinthez képest, a megújuló energiaforrások arányát és az energiahatékonyságot 20 %-kal kell javítani.
4. oktatás – 10% alá kell csökkenteni a korai iskolaelhagyók arányát továbbá el kell érni, hogy a 30 és 34 év közötti uniós lakosok legalább 40%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezzen.
5. küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen - legalább 20 millióval csökkenjen a nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élők száma

- ***Nemzeti Reform Program***

Az Európai Unió tagállamainak minden évben (április folyamán) be kell nyújtaniuk az Európai Bizottság részére nemzeti reform programjukat (együtt a konvergencia vagy stabilitási programmal), amelyben beszámolnak az Európa 2020 Stratégiában megfogalmazott nemzeti célkitűzések irányában tett előrehaladásról, az országspecifikus ajánlások végrehajtásáról, valamint egyéb, a Tanács különböző iránymutatásai mentén végrehajtott és tervezett kormányzati intézkedésekről.

A 2015. évi Nemzeti Reform Program tervezete részletesen bemutatja a 2014. évi ajánlások végrehajtása érdekében tett kormányzati lépéseket, az Európa 2020 Stratégia fő célkitűzéseire hozzájáruló legfontosabb kormányzati intézkedéseket, valamint azokat a már végrehajtott (vagy folyamatban lévő) intézkedéseket, amelyek a Kormány és/vagy az EU számára prioritások, de közvetlenül Európa 2020 célkitűzéshez vagy országspecifikus ajánláshoz nem köthetők. A Nemzeti Reform Program külön kitér a 2014-2020-as időszakra vonatkozó kohéziós és vidékfejlesztési politikákkal való összhangra, mivel azok céljai és prioritásai az Európa 2020 Stratégia célkitűzéseivel szoros összefüggésben állnak.

- ***Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011–2020)***

Az NTFS a korábbi időszak felfogása mellett átfogó, gyakorlatias, esélyteremtő megoldásokkal támogatja a halmozottan hátrányos helyzetűek társadalmi felzárkózását, akik között a roma közösségekhez tartozók számarányukhoz képest felülreprezentáltak.

A stratégia célja a munkaerő-piaci integráció és erősítése, az esélyteremtő oktatáshoz, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, a szociális biztonság megteremtése. Az elszegényedés veszélyével küzdők segítése nemzetstratégiai ügy, hiszen a szegénység az egész társadalom versenyképességét csökkenti, a munkanélküliség pedig az egész társadalom jólétét megalapozó gazdasági fejlődését gátolja.

Az NTFS összhangban van az Európa 2020 stratégiához kapcsolódó Nemzeti Reform Program szegénység csökkentését szolgáló céljaival, valamint a Kormány és az ORÖ között 2011. május 20-án létrejött keretmegállapodásban foglalt célokkal és az e célkitűzések elérése érdekében kidolgozott, a 1338/2011. (X.14.) Korm. határozatba foglalt intézkedési tervvel.

- ***Nemzeti Drogellenes Stratégiáról (2013–2020)***

Az Európai Unió tagállamai törekednek arra, hogy saját nemzeti stratégiájuk összhangban legyen az EU drogstratégiájával.

Az Országgyűlés által 2013-ban elfogadott Nemzeti Drogellenes Stratégia című stratégiai program – Tiszta tudat, józanság, küzdelem a kábítószer-bűnözés ellen című dokumentum elveiben és megközelítésében teljes mértékben illeszkedik az Unió új drogstratégiájához.

Jelen dokumentum elsősorban a kereslet-és a kínálatcsökkentés szemléleti kereteit elfogadva, valamint a hazai és nemzetközi gyakorlat tapasztalatait alapul véve jelöli ki a legfontosabb beavatkozási szintereket. Nyomatékkal kívánja jelezni, hogy a kábítószer jelenléte szorosan összefügg a viselkedési függőségi problémákkal, a nemzet általános egészségi állapotával, különös tekintettel az értékszemlélet illetve a problémamegoldó készség személyes és közösségi jellemzőire. A hiányzó szakemberek pótlásával meg lehet teremteni a lehetőséget ahhoz, hogy a ma még hátrányos helyzetű, ellátatlan térségekben is hozzá lehessen férni a betegségek kezelését biztosító szolgáltatásokhoz.

„A Nemzeti Drogellenes Stratégia a drogmentesség elérésének és megtartásának célját szem előtt tartva elsősorban olyan programok indítását és fenntartását ösztönzi, amelyek előterében a személyes és közösségi fejlődés, a szermentes életmód és értékvilág megerősítése, illetve az ezt támogató ismeretek és képességek elsajátításának lehetőségei állnak. Az ilyen programok mellett természetesen a kábítószer-használathoz kapcsolódó egyéni és társadalmi kockázatok és károk kezelése is fontos feladat marad.”

- ***Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023)***

A társadalmi bűnmegelőzés olyan állami szerepvállalás mellett zajló szakmai és civil mozgalom, amely a központi és helyi kormányzati szervek, települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági szereplők, állampolgárok és közösségeik, egyházak között megvalósuló együttműködésre épül, melyet a szakmai fórumként működő Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács (továbbiakban: NBT) koordinálja. Az NBT a legújabb tudományos eredményekre figyelemmel kidolgozta az Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiát, melyet a Kormány **1744/2013. (X17.) sz. Korm. határozatával** fogadott el. A dokumentum figyelembe véve a jelenlegi magyar és nemzetközi helyzetet, illetve a prognosztizálható jövőbeni trendeket meghatározza a következő tíz év jogalkotási, képzési, szervezetfejlesztési, szemlélet-és tudatformálási feladatait valamint a szükséges ösztársadalmi fellépés elősegítésének lehetőségeit.

A Stratégia kiemelt beavatkozási területei:

- településbiztonság fokozása,

- gyermek-és fiatalkori bűnözés megelőzése,
- áldozattá válás illetve bűnisméltés megelőzése a cél.

Tekintettel arra, hogy az időskorúak életkori, fizikai, mentális sajátosságaikból fakadóan sérülékenyebbek, kiszolgáltatottabbak, ezért a stratégia valamennyi prioritásában előtérbe kell helyezni az idősök védelmét, segítségét, lehetséges bevonásukat a bűnmegelőzési programokba.

Különös figyelmet igényel a tanyavilágban élő emberek biztonsága, akik többségében idős, egyedülálló, hátrányos helyzetű személyek.

A stratégiához kapcsolódik egy 2015-ig szóló cselekvési terv is, amely csökkentené a bűncselekmények áldozatainak számát, bővítené a fiatalok bűnmegelőzési ismereteit.

Az **1429/2015. (VI. 30.) Korm. határozata** alapján a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023) szóló 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat a következő 2b. ponttal egészül ki: „2b. A Kormány felkéri az 1. mellékletben szereplő, nem a Kormány vagy a Kormány tagja irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervezetet, hogy működjenek közre a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023) és az abban foglalt intézkedések végrehajtásában.”

- ***Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia 2012-2024***

Először 2007-ben készült fenntartható fejlődési stratégia. Az Országgyűlés 2008-ban hozta létre az azóta is folyamatosan működő Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanácsot (továbbiakban : NFFT), mint érték-és érdekegyeztető és tanácskozó testületet, melynek feladata kettős, egyrészt tájékoztatnia kell az országgyűlési képviselőket a Parlament elé kerülő szakpolitikai stratégiák, programok fenntarthatósági kockázatairól másrészt a közvélemény informálásában, a fenntartható fejlődési nemzeti stratégiák kialakításában vesz részt. Az NFFT Titkársága 2011. őszre elkészítette a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia első szövegváltozatát, melyet az Országgyűlés a 18/2003. (III.28.) határozatával fogadott el. A stratégia célja, hogy az egész nemzetet összefogó irányt adjon az egyéni és közösségi cselekvések számára, biztosítsa a folytonosan változó társadalmi- humán- gazdasági-természeti külső környezethez való alkalmazkodás feltételeit.

Az ország területileg eltérő társadalmi, gazdasági és környezeti adottságokkal rendelkezik. Az eltérő térségekre, a településhálózat elemeire önálló célokat kell megfogalmazni ezért fontos a megyei és járási szintű fenntarthatósági keretstratégiák kialakítása, tárgykörük-, felelőseik kijelölése, tervek kapcsolataik meghatározása. „Kezdeményezni kell megyénkénti és járásonkénti fenntarthatósági területrendszer-vizsgálatokat is”.

- ***Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)***

Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el a az Országos Fogyatékoságügyi Programról szóló határozatát.

A program tartalmazza azokat a középtávon elérendő célokat, szükséges lépéseket, fő irányokat, amelyek a fogyatékos személyek – fogyatékoságból adódó – hátrányainak leküzdését segítik elő. A fogyatékos személyek életminőségét javító intézkedések hozzájárulnak a célcsoport képzettségi szintjének emelkedéséhez, foglalkoztatottsági szintjük növekedéséhez. A Program végrehajtásának eredményei támogatják az érintettek aktivitását, önállósági-ön gondoskodási képességét, hosszú távon lehetőséget teremtve ezzel az állami szerepvállalás csökkentésére.

A Program főbb beavatkozási területei és tematikus céljai között szerepel az egészségügy, a foglalkoztatás, oktatás, képzés, korai fejlesztés, szociális szolgáltatások és ellátások, közlekedés, sport, kultúra, önálló életvitel kérdésköre.

„A fogyatékossgot társadalmi és emberi jogi kérdésként értelmezve, a fogyatékos személyeket önálló, önmagukért felelős jogképes embereknek kell tekinteni. „

Ahhoz, hogy a társadalom aktív és megbecsült tagjai lehessenek ők is, változtatni kell a közfelfogáson is, mely a fogyatékossgot egészségügyi problémaként kezeli.

Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy tegyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, továbbá vállaljanak részt a Program megismertetésében.

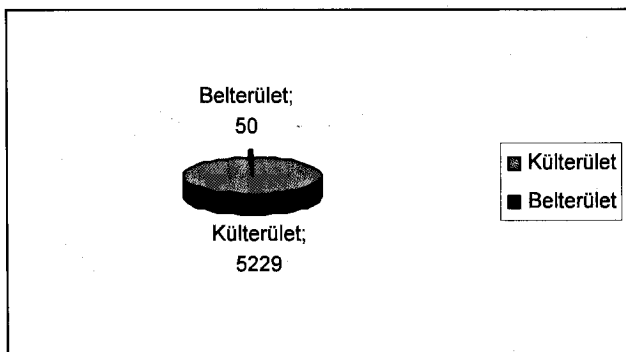
1.4. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A program elkészítése szempontjából releváns adattípusokat a 2/2012.(VI.5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. A statisztikai adatok jelentős részét az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs rendszerből (TEIR adatbázis), valamint a helyi nyilvántartásokból, szakmai beszámolókból gyűjtöttük össze.

Azokban az esetben, ahol egyáltalán nem álltak rendelkezésünkre adatok ott a 2011. évi népszámlálás adataiból indultunk ki.

2. Harkakötöny bemutatása

Harkakötöny Magyarország Dél-alföldi régiójában, azon belül Bács-Kiskun megye déli részén, a Kiskunhalasi kistérségben helyezkedik el. A települést, a Kiskunhalast Kiskunmajsával összekötő 5402. út felénél található másfél kilométeres bekötőútról érhetjük el. A település területe 52,79 km² (5279 ha). Ebből a belterület 50 hektár, a külterület 5229 hektár.

Harkakötöny, bár még fiatal település, történelme mégis messzire nyúlik vissza. A régészeti kutatások alkalmával a falu környékén feltárt avar temető ókori, és az ún. Pajorkereszt körül talált településnyomok a terület középkori lakottságáról árulkodnak. Erre ad bizonyosságot a település határában Csörsz árkának (másik nevén Ördögárok) nevezett egykori sánc. A településtől északra fekszik az egykor nagyobb kiterjedésű, gazdag madárvilágú Harka-tó. A környék talaja homok, határának legnagyobb ásványkincse a kőolaj és a földgáz.

Harkakötöny múltjában a kunok jelenléte hagyta a legnagyobb nyomot. A terület neve 1493-ban Ketzenszállás volt, ez a mai olvasatban Kötönyszállást jelentett. Harka elnevezés egy 1451. évi okmányon fordul elő először. A legenda szerint Harka vezér és Kötöny vezér a területen küzdött meg egymással, innen az elnevezés, de ezt tényekkel nem tudják megerősíteni. A török korban elpusztult falvak lakossága a közeli városokba menekült, a terület pusztasággá vált. Az újraterelítést követő tagosítások után tanyák jöttek létre Harka és Kötöny pusztákon, s bár számuk egyre fogy, még mindig jellemzői a környéknek.

1872-ben Harka és Kötöny pusztát, Kisbócsával és Nagybócsával együtt a területileg határos Tázlárhoz csatolták, és önálló községet hoztak létre Tázlár néven. A község neve 1907 és 1947 között Prónayfalva volt.

1948-ban Harka és Kötöny pusztát leválasztották Tázlárról, és 1949-ben önálló községet alkottak, amelyet a két pusztá nevéből Harkakötönynek neveztek el. A településen ekkor mindösszesen 3 ház volt. A falu kiépítésére 1952-1953 során került sor, ekkor kapta sakkötöny jellegét is. Kötöny és Harka pusztákon még ma is jelentős számban találhatunk tanyákat.

Harkakötöny címerét 2002-ben kapta.

A címer a település történelmi múltját idézi. A település címere Kötöny horkát jeleníti meg. A korabeli ábrázolásokon a kunokat a legtöbb esetben lovon ábrázolták hátrafelé nyilazva.

A belterületi utak 100%-a burkolattal ellátott.

A településen általános iskola, óvoda, orvosi rendelő, védőnői szolgálat és időotthon működik.

A művelődési, kulturális, humán szolgáltatásokat templom, művelődési ház és könyvtár biztosítja. Sportpálya és sportcsarnok is van a községben, amely garantálja a mozgani vágyók kikapcsolódását. Emellett a falu szélén található a Füzes tó, mely a horgászatra alkalmas.

A településnek jelenleg két testvértelepülése van. Maksa, a reformátusok lakta erdélyi település és a lengyelországi Walim község.

A település hagyományos rendezvénye a szeptemberi falunap, mely a búcsúval kezdődik.

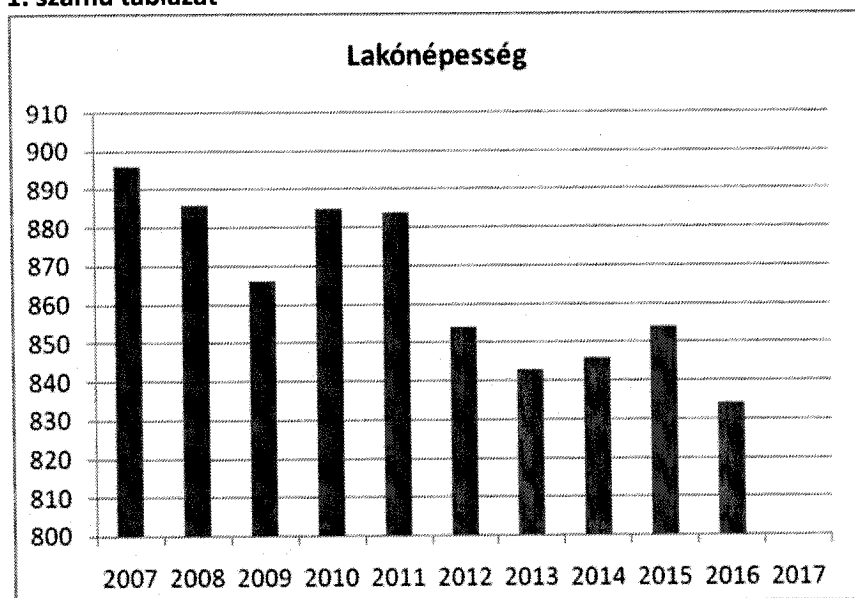
2.1. Gazdaság

A térség természeti adottságaiból adódóan Harkakötönyben jellemző gazdálkodási tevékenység a szántóföldi növénytermesztés, a kertgazdálkodás, valamint az állattenyésztés. Harkakötöny gyengébb minőségű földterületei pihentetett, illetve parlagterületek.

2.2. Demográfia

Harkakötöny település lakóinak száma csökkenést mutat, leginkább megfigyelhető ez a megállapítás 2009-ben, 2013-ban és 2016-ban. Egyre jelentősebben érezhető a népesség elöregedése.

1. számú táblázat

A 2016-es adatok, állandó népesség szerint a településen a munkaképes korú lakosság dominál. A további arányokat tekintve a 18 éven aluliak aránya kisebb, mint a 60 éven felülieké.

2. számú táblázat - Állandó népesség

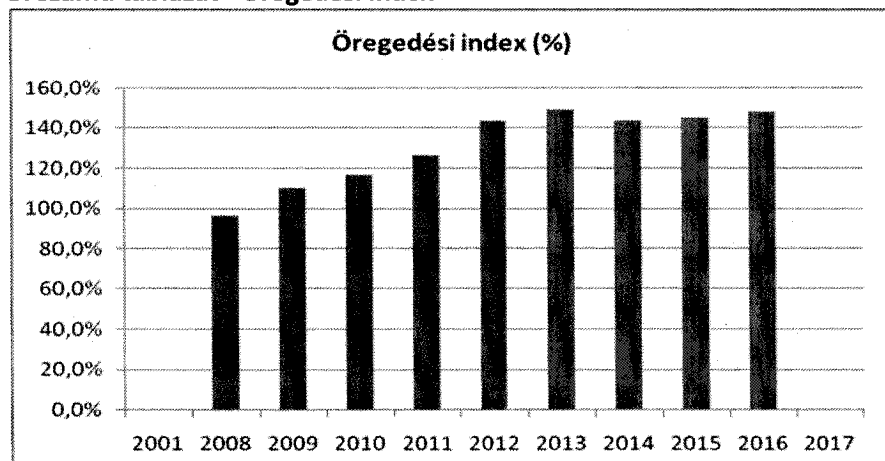
	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
0-2 évesek	14	9	23	61%	39%
0-14 éves	52	54	106	49%	51%
15-17 éves	10	10	20	50%	50%
18-59 éves	253	261	514	49%	51%
60-64 éves	36	32	68	53%	47%
65 év feletti	101	56	157	64%	36%

A lakosság korszerinti megoszlása azt jelzi, hogy magas az aktív lakosok száma, de a tendenciát tekintve egyre nő a 60 éven felüliek aránya.

0-65 éves korosztályig a lakónépességben belül magasabb a férfiak aránya, ezt követően a tendencia megfordul.

A 65 év feletti állandó lakosok száma évek óta jelentősen meghaladja a 0-14 év közötti állandó lakosok számát, így a lakónépesség elöregedése fenyegeti a települést.

3. számú táblázat - Öregedési index

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	29	31	-2
2009	15	27	-12
2010	45	18	27
2011	13	16	-3
2012	21	13	8
2013	7	16	-9
2014	16	10	6
2015	12	16	-4

Az elvándorlók száma minden évben meghaladta a bevándorlók számát, kivéve 2010-ben, 2012-ben és 2014-ben.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	6	13	-7
2009	8	8	0
2010	7	8	-1
2011	7	16	-9
2012	8	13	-5
2013	10	15	-5
2014	5	12	-7
2015	9	6	3
2016	7	9	-2

A természetes szaporodás értéke még mindig negatív előjelű, az elhalálozás száma a vizsgált időszakban magasabb a születések arányánál, kivétel 2015-ben.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza (Ld. pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012., www.budapestinstitute.eu/uploads/BI_tartos_szegenysegeg_okok_1.1.pdf). A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

A szegénység állapotából nagyon nehéz kitörni, néhány eset igazolja, hogy szorgalmas tanulással, kitartó munkával a mélyszegénység leküzdhető, azonban a vele járó lelki és mentális sérülések nagyon nehezen gyógyíthatók.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

Harkakötöny Községben a 2011. évi népszámlálási adatok alapján senki sem vallotta magát roma kisebbséghez tartozónak.

Az elmúlt években a hátrányos helyzetűek, inaktívak munkaerő-piacra történő visszakerülése érdekében az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekezett segíteni a munkavégzéshez kapcsolt, munkajövedelemmel járó foglalkoztatást.

3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénységben élő családok jobbára olyan jövedelmekből élnek, melyek alig elegendőek a megélhetéshez, ugyanakkor kevés ahhoz, hogy kitörjenek a szegénységből.

A tartós munkanélküliség, az alacsony iskolázottság, megváltozott munkaképesség, rokkantság eladósodáshoz, teljes ellehetetlenüléshez vezet. A súlyos anyagi gondok következményeként kialakuló tartozásokat a szolgáltatók felé nem tudják kifizetni, a pénzügyi kölcsönök vissza nem fizetése végrehajtási eljárást eredményez, melynek következő lépcsőjeként a lakhatás problémája jelentkezik.

A kilátástalannak vélt helyzetből családi konfliktusok, egészségügyi problémák alakulnak ki, több esetben az alkoholizmusba menekülés jelenti ideiglenesen a „megoldást”.

A Képviselő-testület az ellátások biztosításával a szociális szempontból rászorult családok életminőségén kíván enyhíteni, valamint segítséget nyújtani az önhibájukon kívül rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek és családjuk részére.

A megélhetéssel küszködő családok részére az önkormányzat a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény felhatalmazása alapján a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015.(II.24.) önkormányzati rendeletében foglaltak szerint 2015. március 01. napjától települési támogatás jogcímén támogatást biztosíthat. Települési támogatások ellátási formái, a rendkívüli települési támogatás, és a helyi lakásfenntartási támogatás.

A kérelmek jelentős többségében élelmiszer, gyógyszer, tűzifa vásárlására kérik a segítséget, de nagy problémát jelent a szolgáltatók felé történő tartozás, illetve a szolgáltatás megszüntetésének továbbá a szolgáltatás újbóli igénylésének költségei. S míg a család a megélhetéssel küszködik, a gyermekek a szegénység csendes szenvedőivé válnak.

3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

„Az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája 2014/2020” fogalmazta meg:

„A magyar gazdaság fejlesztéséhez nélkülözhetetlen a humán erőforrás fejlesztése, az aktív korú népesség foglalkoztathatóságának és versenyképességének folyamatos javítása.

Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése, a kapcsolódó szolgáltatások és az oktatási-képzési, kulturális és munkaerő-piaci intézményrendszer fejlesztése elősegíti a foglalkoztathatóság javítását a tágran értelmezett humán tőke munkaerő-piaci igényekhez történő

hozzáigazításával, a releváns és versenyképes tudás biztosítása révén a vállalatok alkalmazkodóképességének javítását, K+F+I tevékenység bővülését, az IKT-hoz kapcsolódó gazdaság fejlesztését, és jelentősen hozzájárul a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelésének megakadályozásához.”

A foglalkoztatás bővítésének érdekében alapvető fontosságú a hátrányos helyzetű álláskereső, alacsony iskolai végzettségűek, tartós munkanélküliek, romák, az idősek, a fiatalok, a kisgyermeket nevelők munkaerő-piaci részvételének és foglalkoztathatóságának javítása, az elsődleges munkaerőpiacra történő belépésük támogatása továbbá a társadalmi hátrányok átörökítésének mérséklése, a hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek növelése, felzárkózás támogatása a kultúra integrációs szerepének erősítésén, valamint a középosztály és szerepének megerősítésén keresztül. Jövőbeni feladatként határozza meg az alacsony iskolai végzettségűek, hátrányos helyzetű csoportok, fiatalok munkaerő-piacra történő jutásánál személyre szabott tanácsadás alkalmazását.

Bár az elmúlt években a Kormány jelentős lépéseket tett a munkaerő –kereslet és kínálat közelítése érdekében, azonban a 25 év alatti fiatalok foglalkoztatása még elmarad az uniós átlagtól, de a tartósan álláskereső fiatalok munkanélküliségi szintje 2012 óta alacsonyabb az EU átlagnál. Az „Első munkahely garancia „ program (2012), majd a „Munkahelyvédelmi Akció” (2013) forrást biztosítottak a fiatalok képzéséhez és foglalkoztatásához.

Az Ifjúsági Garancia rendszere 2015 év elejétől több lépcsős rendszerben, személyre szabottan kerül bevezetésre. A 2014-2020-as programozási időszakban a cél közel 180 ezer fiatal elhelyezkedéséhez illetve képzéséhez segítségnyújtás. Az Ifjúsági Garancia rendszer részeként országos mentor-koordinátor hálózat kerül kialakításra a foglalkoztatáspolitikai, oktatási, szociális szakterületek közötti együttműködés céljából.

A 25 év feletti korcsoport foglalkoztatásához a források megnövelésére és a program meghosszabbítására kerül sor. A programok hatékonyságának növelését támogatja az álláskereső ügyfél-kategorizálási rendszere, mely várhatóan 2016. januártól kerül országosan bevezetésre.

Magyarország 2014. során is erősítette a közfoglalkoztatás rendszerét, melynek célja, hogy átmenetet képezzen a segélyezésből a nyílt munkaerő-piacra, emellett jelentős szociális felzárkóztató szerepe is van. A céloknak megfelelően nőtt a közfoglalkoztatás finanszírozási kerete (2015-ben 270 milliárd Ft) és a résztvevők száma is (178 ezer fő). A 2014-20-as programozási időszakban új képzési programok indítására kerül sor, pld: alapkompentencia fejlesztő, felzárkóztató képzések.

2015-ben új felnőttképzési programok indulnak a hátrányos helyzetű felnőtt lakosság digitális kompetenciáinak fejlesztése illetve idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése érdekében.

A Kormány célja az, hogy a munkavégzés lehetőségét mindenki számára biztosítsa, átmeneti jelleggel a közfoglalkoztatási programokkal, hosszabb távon pedig a munkaerő-piacon történő munkavállalás elősegítésével (adócsökkentés, munkahelyteremtés támogatása).

Forrás: Magyarország 2015. évi Nemzeti Reform Programja

Az Európai Bizottság 2015. június 19-én a magyarországi kis-és középvállalkozások versenyképességének fokozására irányuló beruházási programot fogadott el, amely kutatási, innovációs és munkahely-teremtési képességének javítását célozza.

A közel 9 milliárd euró összeget mozgósító terv az EU legnagyobb önálló gazdaságfejlesztési beruházási programja a 2014 – 2020 közötti ciklusban. E program kiemelt célja a munkahelyteremtés, amelyet elsősorban az alacsony képzettségűek munkaerő-piaci integrációján, a szociális vállalkozások munkahelyteremtésben betöltött szerepének fokozásán, valamint a fiatalok foglalkoztatási esélyeinek javításán keresztül szándékozik biztosítani. Várható hatása, hogy több mint 300 ezer munkanélküli részesül majd a munkahely-teremtési kedvezményezések előnyeiből.

A jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Ft. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,

c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,

d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

E terület vonatkozásában a következőkben tekintjük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási, szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.) A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.) A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.) A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv. A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	324	307	631	34	10,5%	23	7,5%	57	9,0%
2009	316	306	622	37	11,7%	22	7,2%	59	9,5%
2010	322	303	625	35	10,9%	28	9,2%	63	10,1%
2011	316	307	623	33	10,4%	22	7,2%	55	8,8%
2012	306	296	602	22	7,2%	22	7,4%	44	7,3%
2013	298	300	598	9	3,0%	9	3,0%	18	3,0%
2014	293	297	590	15	5,1%	12	4,0%	27	4,6%
2015	285	302	587	15	5,3%	10	3,3%	25	4,3%

2010. évtől csökken a nyilvántartott álláskeresők száma, ez részben a közfoglalkoztatási programoknak is köszönhető. A következő évektől folyamatos csökkenés tapasztalható, közel arányosan csökkent a lakónépesség és az álláskeresők száma.

A közfoglalkoztatás illetve e foglalkoztatás keretében megszervezett képzések az álláskeresők létszámát jelentősen csökkentették, bár tudjuk, hogy a foglalkoztatás ezen formája csak átmeneti jelleggel biztosít segítséget a családok megélhetéséhez.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

nyilvántartott álláskeresők száma összesen		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		fő	57	59	63	55	44	18	28
20 éves és fiatalabb	fő	3	3	4	3	7	3	2	2
	%	5,3%	5,1%	6,3%	5,5%	15,9%	16,7%	7,1%	7,7%
21-25 év	fő	8	10	16	13	10	3	1	5
	%	14,0%	16,9%	25,4%	23,6%	22,7%	16,7%	3,6%	19,2%
26-30 év	fő	5	3	5	5	3	2	6	3
	%	8,8%	5,1%	7,9%	9,1%	6,8%	11,1%	21,4%	11,5%
31-35 év	fő	9	9	7	8	2	1	3	3
	%	15,8%	15,3%	11,1%	14,5%	4,5%	5,6%	10,7%	11,5%
36-40 év	fő	7	12	12	7	2	5	6	2
	%	12,3%	20,3%	19,0%	12,7%	4,5%	27,8%	21,4%	7,7%
41-45 év	fő	4	3	2	1	4	0	2	2
	%	7,0%	5,1%	3,2%	1,8%	9,1%	0,0%	7,1%	7,7%
46-50 év	fő	5	8	7	3	3	0	3	4
	%	8,8%	13,6%	11,1%	5,5%	6,8%	0,0%	10,7%	15,4%
51-55 év	fő	8	3	3	8	6	1	1	1
	%	14,0%	5,1%	4,8%	14,5%	13,6%	5,6%	3,6%	3,8%
56-60 év	fő	8	6	7	6	7	3	3	1
	%	14,0%	10,2%	11,1%	10,9%	15,9%	16,7%	10,7%	3,8%
61 év felett	fő	0	2	0	1	0	0	1	3
	%	0,0%	3,4%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	3,6%	11,5%

A korcsoportonkénti megoszlást vizsgálva kiderül, hogy magasabb az arány a regisztrált munkanélküliek között 21-40 éves korosztályban, mint az azt követő korosztályokban.

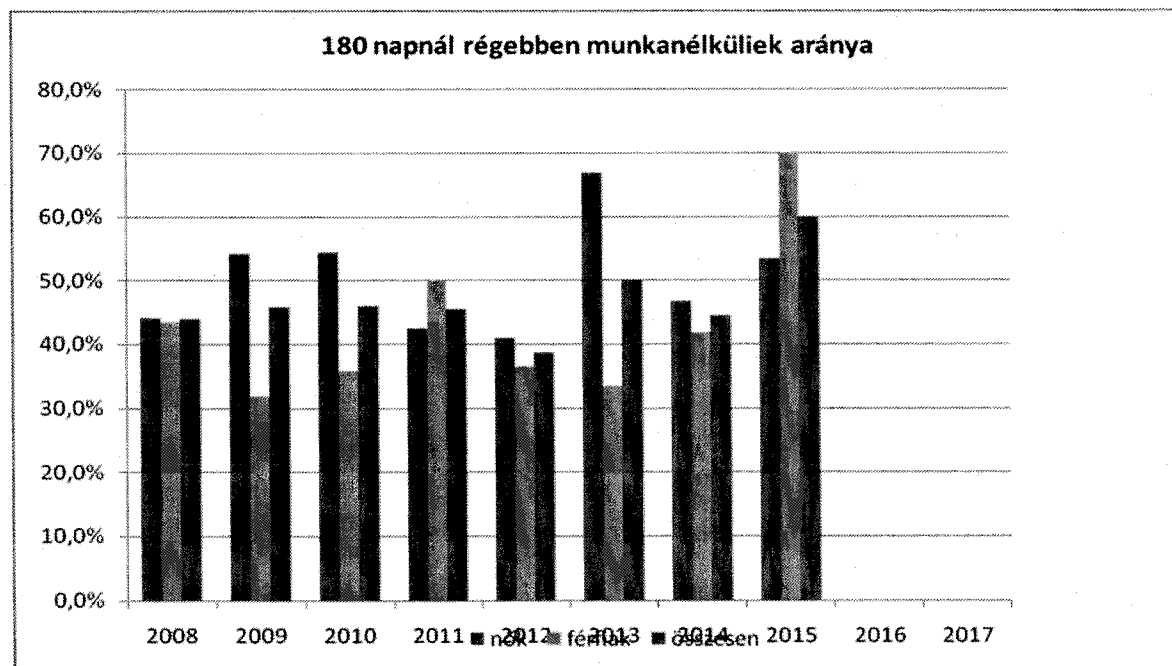
A tartós munkanélküliség a fejlett piacgazdasági országokban is növekvő probléma. A munkanélküliség egyéb tényezőkkel, így a szociálpolitikai rendszerek hiányosságaival és környezeti veszélyeztetettségével társul.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	34	23	57	15	10	25	44,1%	43,5%	43,9%
2009	37	22	59	20	7	27	54,1%	31,8%	45,8%
2010	35	28	63	19	10	29	54,3%	35,7%	46,0%
2011	33	22	55	14	11	25	42,4%	50,0%	45,5%
2012	22	22	44	9	8	17	40,9%	36,4%	38,6%
2013	9	9	18	6	3	9	66,7%	33,3%	50,0%
2014	15	12	27	7	5	12	46,7%	41,7%	44,4%
2015	15	10	25	8	7	15	53,3%	70,0%	60,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatból megfigyelhetjük, hogy a nyilvántartott/regisztrált munkanélküli, és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek arányában a nőknél magasabb, mint a férfiaknál. Ez azzal is magyarázható, hogy a nők a gyermekvállalásban betöltött szerepüknek fogva nehezebben találnak a munkaerő-piacon munkalehetőséget, illetve a GYES után nem mindig fogadja vissza a munkahely.

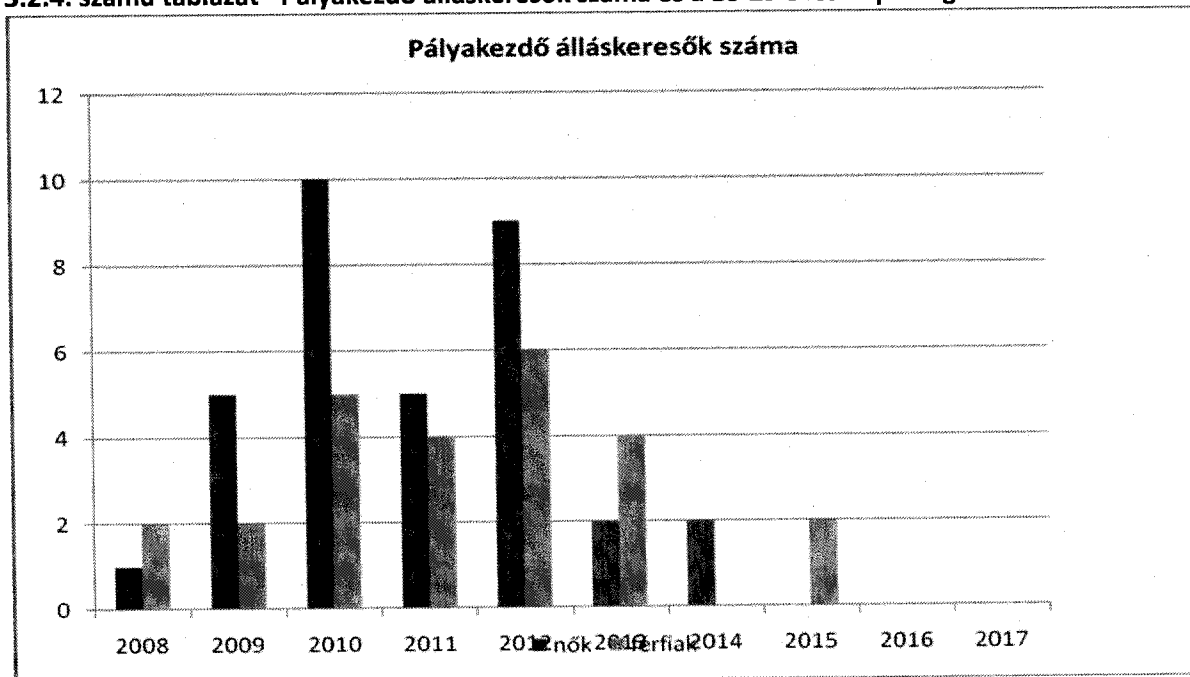

Az álláskereső tekintetében szintén hátrányos helyzetűnek tekinthetőek a pályakezdők, hiszen tapasztalatlanok, gyakorlattal nem rendelkeznek, így a munkaadók nem szívesen veszik fel őket egy-

egy állásra. A pályakezdő munkanélküliek nem csak a munkanélkülieken belül, hanem a társadalom egészében is az egyik legrosszabb pozícióban lévő csoport.

A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is, a tanulás melletti rendszeres munkavégzés pedig továbbra sem tekinthető tipikusnak.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

A 18-29 éves korosztály között megfigyelhető, hogy 2010-ben és 2012-ben a pályakezdő álláskeresők közül a nők kimagasló tendenciát mutatnak, míg 2013-ban a férfiak száma lett magasabb.

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja.

A pályakezdők létszáma a valóságban magasabb lehet, hiszen az iskolapadból kikerülő fiatalok nagy része nem jelentkezik a területileg illetékes munkaügyi Központokban.

Tekintettel arra, hogy a fiatal pályakezdők sokszor a tapasztalat hiánya miatt kerülnek elutasításra egy-egy munkakör betöltésekor, kiutat jelenthet számukra, ha további szakképzést/ szakképzéseket szereznek pld: felnőttoktatás vagy a Munkaügyi Központ szervezésének keretein belül. A mindennapok során találkozunk azonban olyan esetekkel is, hogy az állás nélküliek külföldön próbálnak „szerencsét”, több-kevesebb sikerrel.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	57	3	5,3%	16	28,1%	38	66,7%
2009	59	1	1,7%	20	33,9%	38	64,4%
2010	63	0	0,0%	15	23,8%	48	76,2%
2011	55	0	0,0%	15	27,3%	40	72,7%
2012	44	1	2,3%	10	22,7%	33	75,0%
2013	18	1	5,6%	3	16,7%	14	77,8%
2014	27	1	3,7%	11	40,7%	15	55,6%
2015	25	0	0,0%	8	32,0%	17	68,0%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2001-ben Harkakötönyben általános iskolai végzettségűek száma 708 fő, amely nagyon jónak mondható a község lélekszámához viszonyítva.

2008 és 2011 közötti időszakban megállapítható, hogy a 8 általános iskolát végzettek száma fokozatosan emelkedik.

A 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek aránya évről-évre mindig magasabb volt, mint az alacsonyabb iskolai végzettségűeké.

Arra vonatkozóan nincs adat, hogy mely szakmák képviselőit érinti leghangsúlyosabban a munkanélküliség.

Általános iskolai felnőttoktatás, valamint középfokú iskolában történő felnőttoktatás nem történt.

c) közfoglalkoztatás

A településen munkalehetőséget főleg a mezőgazdaság, az önkormányzat, önkormányzati intézmények, kisebb mértékben a kisvállalkozások biztosítanak. Az önkormányzat folyamatosan arra törekszik, hogy munkahelyet teremtsen a településen élők számára, illetőleg a munkahelyteremtést támogassa.

Helyi szinten az egyik „legnagyobb közfoglalkoztató” és a munkát koordináló szerv továbbra is az önkormányzat, a munkavégzés helyét pedig az önkormányzat és intézményei biztosítják.

Harkakötöny községben nem találkozni olyan jelenséggel, hogy akár a normál foglalkoztatás keretében, akár a közfoglalkoztatás során megkülönböztetésben lenne része bárkinek is kora, neme, származása, vagy egyéb adottsága, beállítottsága miatt.

Magyarország évről évre erősíti a közfoglalkoztatás rendszerét, mivel a program jelentős szerepet tölt be a tartósan munkanélküliek foglalkoztathatóságának javításában. Nem váltja fel a jóléti politikákat, de átmenetet képez a segélyezésből a nyílt munkaerő-piacra.

Harkakötöny község Önkormányzata részéről folyamatos célkitűzésként szerepel, hogy az álláskeresők részére megtalálja azokat a foglalkoztatási lehetőségeket, amelyek rövid illetve hosszú távon enyhítenek megélhetési problémáikon.

A segélyezettek munkaerő-piaci reintegrálását célozta a 2009-ben országos szinten bevezetett „Út a munkához” program, ami a munkaképes, de tartósan munkanélküli személyek valamely közfoglalkoztatási formában való fokozottabb bevonását ösztönözte. A 2009. évtől kezdve Harkakötöny Község Önkormányzata is minden évben elkészítette közfoglalkoztatási tervét, amely a következő évben meghatározta azokat a feladatokat és munkaköröket, melyeket részben vagy egészben foglalkoztatás keretében kíván ellátni.

Az „Út a munkához” programot 2011. január 1-jétől a Nemzeti Foglalkoztatási Program váltotta fel, amit aztán tovább alakított a szeptemberben hatályba lépő 2011. évi CVI. törvény „a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról”. Az új típusú közfoglalkoztatás legfőbb célja, hogy minél több munkára képes és munkára kész, aktív korú, szociálisan rászoruló ember számára biztosítson átmeneti munkalehetőséget. Az új rendszer előnye, hogy a korábbihoz képest jóval nagyobb számban vonhatók be a segélyezettek, ugyanakkor a rövid foglalkoztathatósági időtartam miatt jelentősen romlik a dolgozók motiváltsága és a foglalkoztatás értékteremtő lehetősége.

A közfoglalkoztatásban történt változás során 2012 évtől kezdődően a munkaügyi központ már csak a hosszabb idejű közfoglalkoztatást támogatja, amely alapján a foglalkoztatás 6, illetve 8 órában történik.

2012 márciusában 16 fővel elindult a Start mezőgazdasági program, szeptemberében pedig az ehhez tartozó képzés, TAMOP-2.1.6-12/1-2012-0001 „Újra tanulok” címmel. 14 fő Házitáji növénytermesztés és tartósítás, 2 fő pedig házitáji növénytermesztés és állattartás képzésen vett részt, amelyen sikeres vizsgát is tettek.

Az önkormányzat már évek óta kereste annak a lehetőségét, hogy azoknak az egyedül maradt, idős embereknek, akik nem tudják kertjeiket művelni, hogyan lehetne segítséget nyújtani.

Megoldást jelentett az, hogy a startprogram keretében hasznosítva zöldségféléket termeltünk az önkormányzat fenntartásában lévő konyha részére.

2012. évben Kelebia-Tompa-Harkakötöny startmunka programban is részt vettünk. Harkakötöny részéről az illegális hulladéklerakók felszámolása startmunka programban 14 fő, a mezőgazdasági földutak rendbetétele startmunka programban is 14 fő vett részt. Belvíz elvezetés start programban 8 fő vett részt.

2013-ban 4 programban (kazán program, téli start, mezőgazdasági start, téli átmeneti) vettünk részt, összesen 68 fővel.

2014-ben 12 programban (téli átmeneti, mezőgazdasági start, téli és egyéb értékteremtő, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, mezőgazdasági földutak rendbetétele, belterületi utak karbantartása, illegális hulladéklerakó felszámolása) vettünk részt, összesen 74 fővel. A Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett kulturális közfoglalkoztatási programban is részt vettünk 3 fővel.

2015-ben 6 programban (mezőgazdasági start, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, kulturális közfoglalkoztatás) vettünk részt, összesen 54 fővel. A Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett kulturális közfoglalkoztatási programban is részt vettünk 4 fővel.

2016-ben 8 programban (mezőgazdasági start, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, kulturális közfoglalkoztatás,) vettünk részt, összesen 54 fővel. A Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett kulturális közfoglalkoztatási programban is részt vettünk 3 fővel.

2017. első felében 38 főt alkalmaztunk közfoglalkoztatás keretében (mezőgazdasági start, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, kulturális közfoglalkoztatás, Segítő Kezek Idősügyi Program), a második félévben is hasonló létszámmal tervezünk.

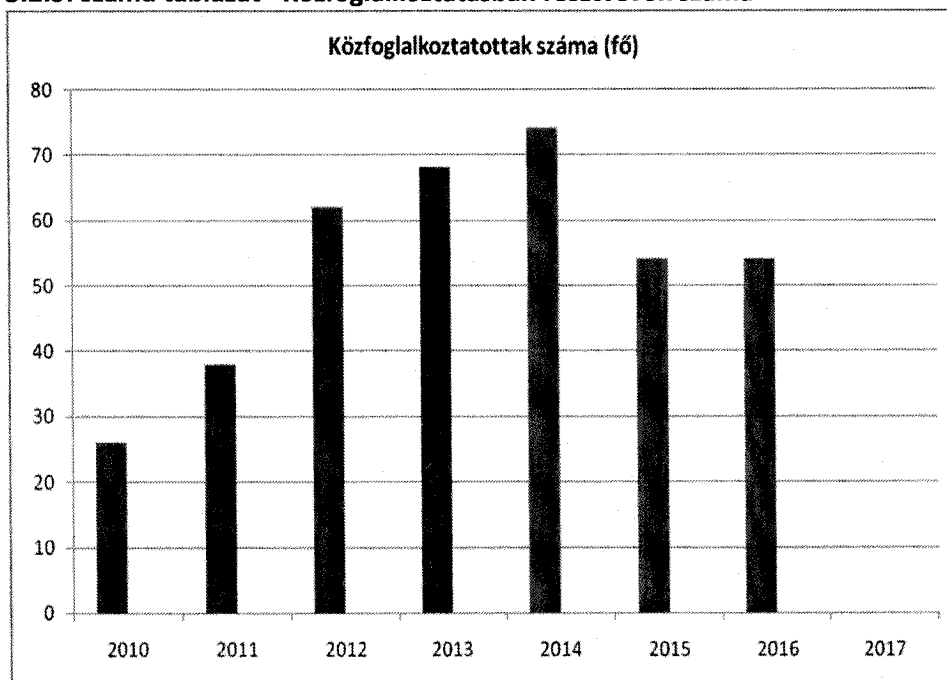
Megfigyelhető, hogy egyre kevesebb a közfoglalkoztatotti létszám, sokan el tudnak helyezkedni másik munkahelyen, ezáltal elmondható, hogy sikerült beintegrálódniuk a munka világába.

A munkanélküliek elhelyezkedése érdekében más közfoglalkoztatást szervező munkáltatókkal is tartjuk a kapcsolatot, továbbá szükség esetén segítséget nyújtunk a munkaerő toborzásban pld: Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság, KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt., Nemzeti Művelődési Intézet, ezzel is csökkentve az álláskereső létszámát.

Az adatok alapján elmondható, hogy a **2013-as, 2015-ös HEP-ben vállalt célkitűzés – közfoglalkoztatás segítése, rendszeres tájékoztatás – teljesült.**

A munkanélküliség csökkentése továbbra is a HEP intézkedési tervében marad.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

A grafikonon jól látható, hogy 2014-ig folyamatosan nőtt a közfoglalkoztatásban részt vevők száma, 2015-től viszont fordulás figyelhető meg, hiszen csökkentek a számok, sikerült beintegrálódniuk a munka világába.

Év	Közfoglalkoztatott éves létszám	Munkapiacra elhelyezkedett létszám	Munkapiacra elhelyezkedett létszám %-ban
2013	68	11	16%
2014	74	11	15%
2015	54	5	9,3%
2016	54	5	9,3%

2013-2016-ig átlagban 100 fő közfoglalkoztatottunk volt, ebből 32-en elhelyezkedtek a munka világába, ami 32%-os arány.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére biztosított támogatás.

Bérpótló juttatásra 2011. január 1-jétől, illetve 2011. szeptember 1-jétől foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban, vagy más foglalkoztatási jogviszony alapján.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege a mindenkorin öregségi minimál nyugdíjhoz igazítva, több, mint négy évig változatlanul 28.500.- Ft, majd ez lecsökkent a 2012. évben 22.800.- Ft-ra, és ez az összeg azóta is változatlan.

Támogatásra jogosultak				
Év	Álláskeresési segélyben részesülők/fő *	Járadékra jogosultak/fő	Rendszeres szociális segélyben részesülők/fő	Foglalkoztatást helyettesítő támogatás
2008	29	47	14	Még nem volt ilyen ellátás
2009	28	51	6	13
2010	22	54	6	30
2011	24	51	4	34
2012	3	47	2	33
2013	3	47	2	33
2014	2	49	1	28
2015	2	40	**0	50
2016	3	37	0	33

Jelentősebb csökkenés mutatkozik az álláskeresési segélyben részesülők számában, a rendszeres szociális segélyben részesülők száma csökkenő, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma növekvő tendenciát mutat.

*Az álláskereső részére álláskeresési ellátásként álláskeresési járadék, nyugdíj előtti álláskeresési segély, valamint költségtérítés állapítható meg.

** 2015. március 1-jétől a rendszeres szociális segély helyébe az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás lépett. 2015. február 28-áig felülvizsgálták azon személyek aktív korúak ellátására való jogosultságát, akinek a részére 2015. március 1-jét megelőzően rendszeres szociális segélyre való jogosultságot állapítottak meg.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, a rendszeres szociális segélyhez hasonlóan nem fix összegű támogatás, hanem a család egy fogyasztási egységre jutó jövedelmét egészíti ki a család szerkezetéhez igazodó jövedelemhatárig. Az eltérés a korábbi támogatástípushoz képest az, hogy míg a rendszeres szociális segély az öregségi nyugdíjminimum 90%-áig (25.650 Ft) egészítette ki a család egy fogyasztási egységre jutó jövedelmét, addig az új támogatás magasabb összegig, az öregségi nyugdíjminimum 90%-áig (26.220 Ft) nyújt kiegészítést.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az utóbbi években a segélyezési rendszer fő mozgató rugója volt, hogy mindenki segély helyett munkából szerezze meg a megélhetéshez szükséges jövedelmet. A Kormány célja az volt, hogy egy egységes segélyezési rendszert hozzon létre. Ennek eredményeként 2015. március 01. napjától az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai és a felelősségi körök elváltak és egy átláthatóbbá váló rendszer épült ki.

Az ellátások szabályait továbbra is a szociális törvény tartalmazza, az ellátások megállapítása és folyósítása egységesen a **járási hatáskörébe** került, finanszírozásuk teljes egészében a központi költségvetésből történik. Az ellátások járási szintre történő emelésével elősegíthető az országosan egységes jogalkalmazási és segélyezési gyakorlat.

A szociális törvény lehetőséget biztosít arra, hogy az **önkormányzat** szociális segély formájában állapít meg egyszeri vagy rendszeres ellátást.

Ezen ellátások finanszírozását elsősorban saját adóbevételeiből teremthetik meg, emellett az alacsony adóerő-képességű települések szociális feladatának ellátását a központi költségvetés is támogatja.

Forrás: Magyarország 2015. évi Nemzeti Reform Programja

Az **aktív korúak ellátásával** kapcsolatos feltételek az utóbbi években több helyen is átalakultak. Korábban a megállapított bérpótló juttatásra való jogosultságot évente felül kellett vizsgálni, ezzel szemben a rendelkezésre állási támogatás jogosultság felülvizsgálatára két évente került sor illetve jelenleg a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot ismét évente kell felülvizsgálni. A megállapítás és a felülvizsgálat illetve a későbbi újbóli felülvizsgálat közötti időtartam alatt 30 nap munkaviszonyt kellett/ kell létesítenie, amely lehet nyílt munkaerő-piacon keresőtevékenység folytatásával, egyszerűsített foglalkoztatás, azaz alkalmi munka keretében, közérdekű önkéntes munkával, közfoglalkoztatottként, munkaerő-piaci programban történő részvétellel teljesíteni. Amennyiben a vizsgált időszak alatt erre nem került sor, az ellátásra jogosultak közül az érintett személy egy évi időtartamra kizárásra kerül, ellátás nélkül marad.

Továbbra is előírás az e támogatásban részesítettek részére, hogy a Foglalkoztatási Osztállyal és az önkormányzattal együtt kell működniük a munkavállalás céljából.

A korábban megállapított rendszeres szociális segély (jogosultságot az öt éven belül nyugdíjkorhatár eléréig munkanélküliek illetve a legalább 50%-os egészségkárosodottak szereztek) is átalakult 2015. március 1. napjával. A nyugdíjkorhatár előtt lévők a Foglalkoztatási Osztállyal történő együttműködést vállalva átkerültek a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak táborába, az egészségkárosodottak részére pedig egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás került megállapításra.

Az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzügyi és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzügyi ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzügyi ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély (települési támogatás), temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

Tekintettel arra, hogy a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben biztosított ellátási formák az elmúlt időszakban hatásköri illetve illetékességi változásokon mentek keresztül, ennek megfelelően a Képviselő-testület 2015. február 26-i ülésén megalkotta a szociális juttatásokról szóló 4/2015. (II.26.) önkormányzati rendeletét.

munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) rendelkezik az álláskeresők részére megállapítható ellátások szabályozásával.

Két csoportot különböztethetünk meg:

- Munkaerőpiaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatások
- Álláskeresők részére nyújtható támogatások.

Munkaerőpiaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatások

- a.) munkaerő-piaci szolgáltatások (nyilvántartásba vétel, egyéni cselekvési terv készítése, szakmai tanácsadás)
- b.) képzések elősegítése, képzési támogatás
- c.) foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások
- d.) álláskeresők vállalkozóvá válását segítő támogatások
- e.) munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatása
- f.) munkaerő-piaci programok támogatás (bér-és járulék támogatás)
- g.) egyes általánostól eltérő foglalkoztatási formák támogatása

Álláskeresők részére nyújtható támogatások.

- a.) álláskeresési járadék illeti meg azt , aki álláskereső, az álláskeresővé válást megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, mértéke a járadékalap 60 %-a, folyósítás időtartama max. 90 nap.
- b.) nyugdíj előtti álláskeresési segély állapítható meg, ha a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, a járadék folyósítási időtartamát kimerítette, rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel.
- c.) költségtérítés- álláskeresési járadék, segély megállapításával illetve munkahelykereséssel kapcsolatos (lakóhelytől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda-visszautazás) utazási költség

3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A magyarországi lakásviszonyok jellemző problémái a közmű, illetve lakáshitel tartozások, a (szociális) bérlakások alacsony aránya, illetve hiánya, valamint a rendkívül súlyos lakhatási problémák területi koncentrációja, a lakókörnyezetet is meghatározó szegregáció.

A háztartások szegénységi mutatóit, illetve a gyermekszegénységet tekintve kiemelt jelentősége van a lakáshitel, illetve a rezsiköltségek emelkedő terheinek.

A lakott házak állaga elfogadhatónak nevezhető. Előfordul megüresedett, rossz állagú ingatlan a községben, főleg a tanyai részen romos állapotú tanyák is találhatóak.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	bérlakás állomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	szociális lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	365	4	1	0	0	0	0	0
2009	365	4	1	0	0	0	0	0
2010	365	5	1	0	0	0	0	0
2011	365	8	1	0	0	0	0	0
2012	365	8	1	0	0	0	0	0
2013	365	9	1	0	0	0	0	0
2014	365	9	1	0	0	0	0	0
2015	365	9	1	0	0	0	0	0
2016	365	9	1	0	0	0	0	0

A községben 365 ingatlan található, ebből belterületen 280 db, külterületen 85 db.

A település belterülete teljes egészében árammal, valamint tisztított és vezetékes ivóvízzel ellátott. Vezetékes gáz igénybevétele belterületen mindenki számára elérhető.

Vezetékes gáz a külterületen, tanyákon nincs, a vezetékes víz a külterületi lakosság 30 %-ánál biztosított.

A külterületen élő gyermekek óvodai, iskolai szállítása, illetve az idősek háziorvosnál és kórházi ellátáson történő megjelenése a tanyagondnoki szolgálat segítségével megoldott.

a) lakhatást segítő támogatások

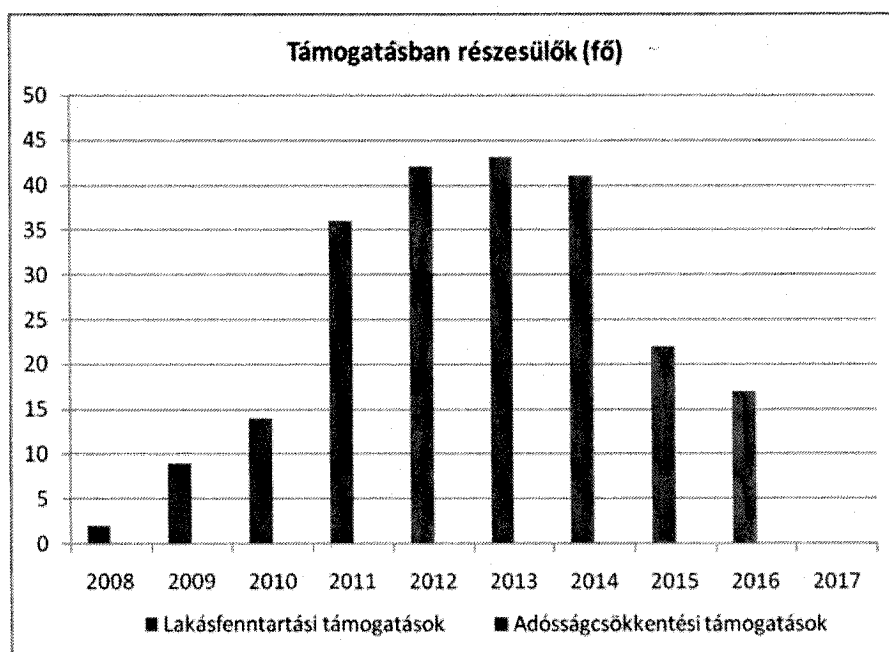
A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaiik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhőszolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

A lakásfenntartási támogatás alanyi jogon, normatív alapon állapítható meg.

Az önkormányzat lakásfenntartási támogatással segíti a rászorulókat.

2015. március 1-től megszűnt a lakásfenntartási támogatás, helyette helyi lakásfenntartási támogatás lett a települési támogatáson belül, amelyet a 3/2015.(II.24.) a szociális ellátások helyi szabályairól szóló Önk. rendelet tartalmaz.

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma 2014-ig növekvő tendenciát mutat. A rendelkezésre álló adatok szerint a családok a hiteltörlesztéseket nehezen, de teljesítik. 2015-től csökkenés mutatkozik, ennek oka, hogy az önkormányzat változtatott a feltételrendszeren. (3/2015.(II.24.) szociális ellátások helyi szabályairól szóló Önk. rendelet)

3.5. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Magyarország Kormánya elkötelezett az ország egészségügyi helyzetének további javítása mellett az egyik legfontosabb célkitűzése, hogy folyamatosan javuljon a magyar lakosság egészségügyi állapota. A megelőzés mellett fontos kormányzati cél a betegek gyógyulási esélyeinek, az egészségügy működési hatékonyságának és a megfelelő hozzáférés lehetőségének javítása. Ezért vette a Kormány állami fenntartásba az eladósodott egészségügyi intézmények többségét, ami garanciát jelent a hatékonyabb, hosszú távon is biztonságos működésre.

„Magyarország Kormánya elkötelezett állampolgárai egészségügyi állapotának javításában, az egészségügyi ellátórendszer népegészségügyi szempontok szerinti átalakításában, a szolidaritás alapú kockázat közösség fenntartásában. Ennek biztosítója a megalkotott Alaptörvény (2011. április 25.), mely szerint XX. cikk „(1) **Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.** (2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő. „

A „**Semmelweis Terv**”-ben megfogalmazott egészségügyi rendszer átalakítási koncepció szervesen kapcsolódik a „**Nemzeti Együttműködés Program**”-jához.

Az egészségügy megmentése érdekében szükségesnek tartja az ágazatba történő forrás bevonást és az állami felelősségvállalást.

További cél, vonzóvá kell tenni az orvosok számára a háziorvosi pályát.

A háziorvosi alapellátás területi egyenlőtlenségeinek csökkentése érdekében jelenleg a leghátrányosabb helyzetű kistérségek településein működő háziorvosi szolgálatok 50%-kal magasabb fix összegű díjazásban részesülnek a teljesítmény alapú finanszírozáson felül. A hátrányos

helyzetűnek minősülő térségek összes területe az ország területének 28,3%-a. Az **egészségmegőrzés és a betegségmegelőzés** problémái elsősorban a mélyszegénységben élőkkel kapcsolatos.

Az alapellátás általános és legfontosabb kihívásai:

- Az egészségügyi hozzáférésben történő területi egyenlőtlenségek
- A házi orvosoknál várható természetes fogyás 10 éven belül kb: 4000 fő
- Kiegészítő szakmák és források hiánya
- Épület és eszközállomány területenként változó (az önkormányzatok gazdálkodási lehetőségeihez mérten)

A szakellátás finanszírozási rendszerének átalakítása folyik jelenleg, melynek célja egy fenntartható, jól működő intézményrendszer.

Aktuális problémát jelent továbbá az EU-ban is és világszerte jelentkező egészségügyi emberi erőforrás hiánya. Az Unión belüli szabad munkaerő áramlás, a diplomák kölcsönös elismerése és az egyes tagállamokban elérhető jelentős jövedelmi különbségek egy fokozott, kelet – nyugati irányú mobilitást eredményeznek. Az orvosok és az egészségügyi szakdolgozók külföldi munkavállalás szempontjából Magyarország fokozottan érintett, így az elmúlt időszakban megtett intézkedések kiemelten irányultak a munkaerő megtartására. A fiatal orvosok hazai ellátó rendszerben tartását szolgálják a **Rezidens Támogatási Program** keretében meghirdetett ösztöndíjak.

Forrás: Egészséges Magyarország 2014-2020 Egészségügyi Ágazati Stratégia

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi

pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

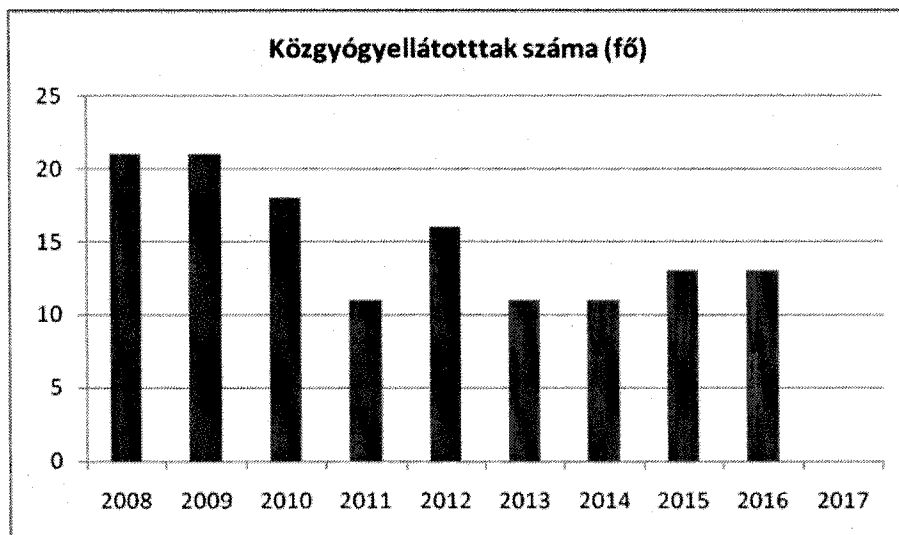
Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	1	0	0
2009	1	0	0
2010	1	0	0
2011	1	0	0
2012	1	0	0
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. [Szt. 49. § (1)] A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy - külön jogszabályban meghatározottak szerint - térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott gyógyszerekre gyógyászati segédeszközökre, rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra (A jogosultságot a járási hivatal állapítja meg) a jogosultság megállapítása esetén 2 évre [Szt. 50. § (4)], illetve normatív jogcímen jogosult közgyógyellátásra. (A jogosultságot a járási hivatal állapítja meg) a jogosultság megállapítása esetén 1 évre.

Méltányossági jogcímen az a szociálisan rászorult személy is jogosult közgyógyellátásra, akinek esetében a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállnak. (A jogosultságot a jegyző állapítja meg, a jogosultság megállapítása esetén 1 évre.

Jelenleg a szociális rendeletünk nem rendelkezik ilyen jogcímen történő ellátás megállapításáról.

Az **ápolási díj** a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó hozzátartozó részére biztosított támogatás. A szociális törvény szabályozása alapján a támogatás a súlyosan fogyatékossgal élő, vagy a 18 év alatti tartósan beteg személy ápolását végző hozzátartozó részére állapítható meg. A helyi rendelet lehetőséget biztosíthat arra, hogy a támogatás a 18. életévét betöltött tartós beteg ápolása esetén is megállapítható legyen.

Ápolási díjra jogosult - a jegyes kivételével - a hozzátartozó [Ptk. 685. § b) pontja], ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi. [Szt. 41. § (1)].

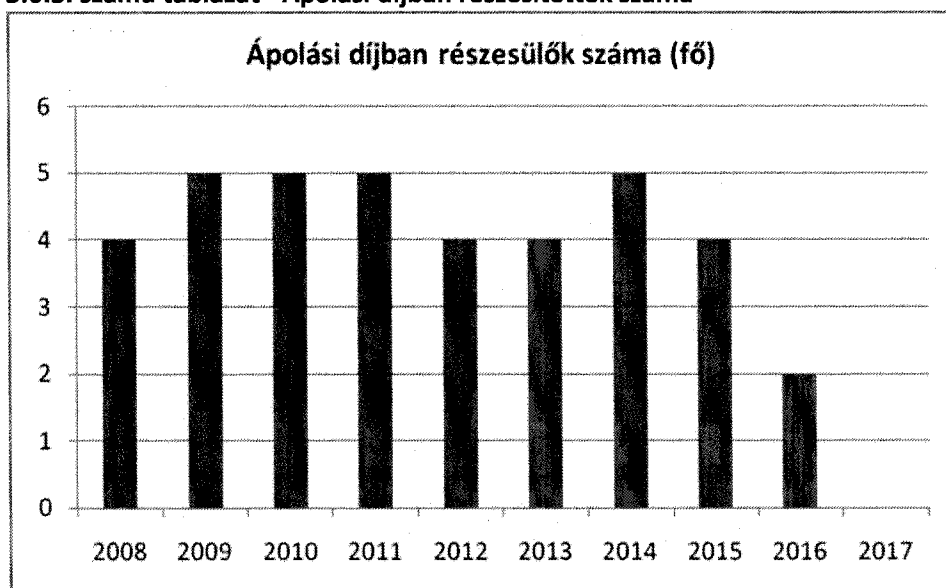
A járási hivatal a feltételek fennállásáról az ápolat személy tartózkodási helye szerint illetékes módszertani intézmény által kijelölt szakértő szakvéleménye alapján dönt.

A szakvéleményben meg kell jelölni annak hatályát, amely nem haladhatja meg a tíz évet. [Szt. 43/A. § (3)]

18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolása

A települési önkormányzat képviselő-testülete - az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállása esetén - ápolási díjat állapíthat meg annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi. Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít, az ápolási díjban részesülő személy nyugdíj járulék (10 %) fizetésére kötelezett. Jelenleg a szociális rendeletünk nem rendelkezik ilyen jogcímen történő ellátás megállapításáról.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

**b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés
gyermek**

A gyermekek egészségi állapotának javítása kiemelt célkitűzése minden szociális és egészségügyi ellátó rendszerrel rendelkező országnak. A 0-7 éves gyermekek egészségi állapotának, fejlődésének nyomon követése és a problémák felismerése a **gyermek-egészségügyi ellátás** alapfeladata.

A gyermekek testi, mentális, értelmi fejlődésének, a fejlődéshez szükséges érzékszervi funkciók épségének vizsgálatát, veszélyeztető tényezők feltárását, az intézkedések meghozatalát, a veszélyeztetettek fokozott gondozását jogszabályok írják elő, ugyanakkor a fejlődés követésére, a fejlődést akadályozó problémák felismerésére vonatkozó ismereteink bővítésre szorulnak, a módszertan számos ponton nem kidolgozott vagy nem felel meg a nemzetközi jó gyakorlatnak.

Az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg a **TÁMOP 6.1.4 Koragyermekkorai (0-7 év) kiemelt projekt**, amely a 0-7 éves korosztály optimális fejlődésének komplex támogatását célozza meg. Megvalósításának időszaka: 2012. október 1 – 2015. március 31.

A projekt középpontjában a védőnői szolgálat, a házi gyermekorvos illetve a gyermekek szülei állnak.

5 szakmai alprojektből áll:

- módszertan
- képzési tevékenység, humán erőforrás fejlesztés
- kommunikációs- disszeminációs tevékenységek
- informatikai fejlesztés
- védőnői módszertani egység kialakítása.

A projekt célja, hogy a szülőknek és az alapellátóknak sikerüljön hamarabb és pontosabban észlelni a fejlődésükben veszélyeztetett gyermekeket, hogy hosszú távon is emelkedjen a beiskolázásra alkalmas gyermekek aránya, illetve csökkenjenek a területi és szociális egyenlőtlenségek ezen a területen.

Hazánkban kb. 6000.000 0-7 éves korú gyermek él, alapellátásukról 3.800 védőnő és 3.100 orvos gondoskodik. A projekt célul tűzte ki a szakemberek kb. 70%-ának bevonását a projekt során kifejlesztett tananyagokkal történő térítésmentes képzésbe. A községünkben dolgozó védőnő is részese volt a projekt által biztosított képzésnek.

Egészségügyi alapellátás

A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII.18.) NM rendelet alapján a 0-6 éves korban elvégzendő státuszvizsgálatokat a területileg illetékes védőnő szervezi meg és végzi el.

A vizsgálatok a védőnői körzethez tartozó valamennyi gyermek számára kötelező jelleggel, térítésmentesen zajlanak a Védőnői Szolgálat helységében.

Az életkori szűrővizsgálatok a következők:

1 – 12 hónapos korig (1-6 hónapos korig havonta, 7-11 hónapos korig egyszer, 12 hónapos korban)

- Súly, -hosszmérés,
- Testi, pszichomotoros és mentális fejlődés,
- Látás, kancsalság, hallás, beszédfejlődés,
- Magatartási problémák vizsgálata

1-3 éves korig (15 hónapos, 18 hónapos, 2 éves és 3 éves korban)

- Testsúly, mell-és fejkörfogat mérése,
- fejlődési és tápláltsági állapot értékelése,
- testi,-lelki,-mozgás,-beszédfejlődés és magatartási problémák vizsgálata,
- érzékszervek működésének vizsgálata.

3-6 éves korig évente egyszer

- teljes fizikai vizsgálat, azaz fejlődési és tápláltsági állapot, érzékszervek működése, beszédfejlődés, vérnyomásmérés. 5 éves korban végzendő vizsgálat kiemelkedő jelentőségű az iskolaérettség megítélése szempontjából.

A kötelező védőoltások elmaradását a védőnő köteles jelenteni a Kistérségi Népegészségügyi Intézetnek.

A védőnő a státusz vizsgálatokon felül megfelelő tanácsokkal is ellátja a szülőket. Az egyénre szabott védőnői gondozás megvalósítása érdekében a gyermek életkorának megfelelően családlátogatásokra kerül sor az alábbiak szerint:

- Az újszülött hazaadását követő 48 órán belül,
- Az ezt követő 6 hétben hetente egyszer,
- 6 hetes kortól egy éves korig havonta,
- 1-3 éves korig 2 havonta egyszer,
- 3-6 éves korig háromhavonta egy alkalommal, közösségbe járó gyermek esetén félévente, szükség esetén gyakrabban.

A gyermekek egészségmegőrzése az iskolai szűrővizsgálatokkal folytatódik. Az esetleges kialakult mozgásszervi elváltozásokat jelenleg 1 fő gyógytestnevelő segítségével orvosolni tudjuk.

Fontos cél, a gyermekek egészség-szemléletének megváltoztatása, a rendellenességek minimálisra csökkentése, az egészséges életmód, életvitel bemutatásán és gyakorlásán keresztül, sportolás szorgalmazása. Ebben segítséget nyújt a védőnő az iskolában és az óvodában megtartott egészségnevelő órákon, ahol az egészséges táplálkozás, azaz a helyes étrend, a szervezet folyadékigénye, elhízás, kóros soványság, továbbá a személyi higiénia, szenvedélybetegségek és a családi életre nevelés témakörével ismerkedhetnek meg a tanulók.

Fontos feladat a szülői értekezletek alkalmával a szülők figyelmét felhívni arra, hogy a gyermekeik egészségügyi elváltozásai szakorvos által kerüljenek pontos diagnosztizálásra, majd utána megfelelő terápiában részesüljenek.

Megvalósult programok:

Havonta egyszer a 0-3 éves korú gyermekek és szülei részére a Művelődési Házban 2014. októberétől „**Baba-mama klub**” működik.

A védőnő vezetésével megbeszélték a gyermekek ezen életkorra vonatkozó sajátosságait. Vendég előadók táplálkozási és bőrápolási tanácsokat adta. A védőnő babamasszázst is tanított a szülőknek. Továbbá énekekkel, mondókákkal, zenehallgatással, közös játékkal töltötték a délelőttöt.

Tekintettel arra, hogy bár a célkitűzés teljesült, a következő években is feladatként határozzuk meg ezen kezdeményezés tovább fejlesztését.

Feladatként jelentkezik az egészségfejlesztéshez szükséges szemlélet és tudatosság erősítése. Hangsúlyt kell fektetni az alkalmoszerű szűrések szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására. A népbetegségnek számító betegségek kiszűrésére, különösen a vércukor, vérnyomás, koleszterin, stb., valamint védőoltások beadására. Fontos az életmód tanácsadás, az egészségfejlesztő közösségi programok, szűrővizsgálatok, amelyek lehetőséget biztosítanak az

egészséges életmód és lelki egészség megőrzésére, valamint nagyban hozzájárulnak az elsődleges és másodlagos megelőzéshez, valamint a testi egészség megőrzéséhez.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A községben fejlesztő ellátással kapcsolatban a b.) pontnál említett gyógytestnevelő tevékenységet említhetjük meg.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az 1997. évi CLIV. törvény 50.§. (3) bekezdése szerint a közétkeztetésben biztosítani kell az élettani szükségleteknek megfelelő tápértékű és minőségű étkezést, különösen az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben.

Az OÉTI által végzett országos felmérések alapján (OTEF 2009, Országos Iskolai Menza Körkép 2008) elmondható, hogy a közétkeztetés sem mennyiségben, sem minőségben nem felel az egészséges táplálkozás irányelveinek, tehát jelenleg táplálkozási kockázatot jelent.

A táplálkozásnak pedig bizonyítottan hatása van a fizikai fejlődésre, a koncentrációképességre, a magatartásra, a tanulási képességekre.

2011.07.28-án jelent meg egy ajánlás, amely megfogalmazza az alkalmazandó táplálkozás-egészségügyi előírásokat.

Az ajánlás tartalmazza az ellátás során biztosítandó étkezések számát, a napi minimum biztosítandó fehérjeforrást, a zöldség, gyümölcs, teljes kiőrlésű gabona, folyadékpótlásra vonatkozó javaslatokat. Kerülendő élelmiszerek között szerepel az ételpor, a só-tartalmazó ételízesítő, az 50% alatti gyümölcstartalmú gyümölcslevek, sertés, baromfi zsír. Az ajánlás a korábbi gyakorlatoktól eltérően határoz meg pontos paramétereket a só-mennyiség vonatkozásában is.

Az ajánlás tartalma még nincs jogszabályba foglalva, de Harkakötöny községben az étkeztetést ellátó konyhán igyekszünk az ajánlásnak anyagi lehetőségeinkhez mérten megfelelni.

Az önkormányzati konyha működésénél az egészséges helyi alapanyag felhasználás is cél.

Egyre nagyobb hangsúlyt fektetünk a friss zöldségfélékre, melyeket a START mezőgazdasági projekt keretében tudjuk tavasztól ősziig biztosítani. Ősszel az év folyamán megtermelt zöldségfélék raktározásra kerülnek –burgonya, petrezselyem, sárgarépa, cékla, tök – és így a téli időszakban is friss zöldségből készült étel kerül az asztalra, a zöldborsó, zöldbab, főzéshez előkészítve kerül fagyasztásra. A mezőgazdasági programon belül savanyúságot, lecsót, befőttet raknak el.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Jelenleg Grund up tornára és gólyatornára van lehetősége a mozogni vágyóknak, valamint a Sportcsarnok ezen felül is rendelkezésre áll.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Harkakötöny Község Önkormányzata a szociális törvényben, valamint az önkormányzati rendeletben meghatározott kötelező és önként vállalt feladatait egyrészt saját intézményein keresztül, másrészt szerződéses feladatellátás keretében biztosítja.

Harkakötöny Község Önkormányzat a szociális szolgáltatások tekintetében a szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban Szt.) alapján biztosítja a különféle szociális ellátásokat.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gytv.) rendelkezései az irányadóak az egyes gyermekjóléti ellátások tekintetében.

Szociális ellátások

Az Szt. 86.§.(1) bekezdése előírja minden települési önkormányzat számára az alábbi alapszolgáltatások biztosítását:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- családsegítés

lakosságszámtól függően az alábbi szolgáltatásokat:

- idősek nappali ellátása
- fogyatékosok nappali ellátása
- pszichiátriai betegek nappali ellátása
- szenvedélybetegek nappali ellátása
- hajléktalan személyek nappali ellátása
- 30 ezer főnél magasabb lakosságszám esetén az átmeneti elhelyezési formák biztosítása.

Harkakötöny község Önkormányzat Képviselő-testülete a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 3/2015.(II.24.) számú önkormányzati rendelete alapján a szociálisan rászorultak részére az alábbi ellátási formákat biztosítja:

Alapszolgáltatások:

- a) a tanyagondnoki szolgáltatás,
- b) az étkeztetés.

Az önkormányzat a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központjával kötött ellátási szerződés alapján a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó alapellátást biztosít:

- a) házi segítségnyújtás,
- b) a családsegítés.

Az önkormányzat a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központjával kötött ellátási szerződés alapján a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó szakosított ellátást biztosít:

- a) ápolást, gondozást nyújtó idősek otthona,
- b) átmeneti elhelyezést nyújtó időskorúak gondozóháza,
- c) ápolást, gondozást nyújtó fogyatékos személyek otthona.

Tanyagondnoki szolgáltatás

A képviselő-testület a külterületi lakosság alapellátásának biztosítására tanyagondnoki szolgáltatást működtet a Törvény 60. §-a alapján.

A tanyagondnoki szolgáltatás a szociális alapszolgáltatási feladatok körében a következő szolgáltatásokat nyújtja:

- a.) gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök kiváltása, széthordása alkalmi jelleggel, bevásárlás, ebéd széthordása napi rendszerességgel,
- b.) személyszállítás körében óvodások, iskolások szállítása, idősek, betegek orvoshoz, szakrendelésre szállítása alkalmi jelleggel,
- c.) szociális jellegű információ közvetítése az önkormányzat és a lakosság között, helyi szociális szükségletek, egyéb igények felmérése, ezekről az önkormányzat tájékoztatása, adott esetben az igények kielégítésének megszervezése napi rendszerességgel,
- d.) közreműködés az étkeztetés biztosításában.

Szociális étkeztetés

Az étkeztetést ebéd formájában az önkormányzat által fenntartott konyha, hétvégén és egyéb

ünnepeken szerződés alapján egyéb főzőhely biztosítja.

Az étkeztetés keretében fő étkezésként napi egyszeri meleg ebédet biztosít az önkormányzat házhoz szállítással.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központja keretében történik a működési engedélyben meghatározottak szerint.

A szolgáltatás feladata gondoskodni azokról a személyekről, akiknek egészségi állapota indokolja a szolgáltatás biztosítását. A házi segítségnyújtás keretében az arra rászoruló saját otthonában a házi gondozó nyújt segítséget ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő korának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelő gondoskodásban részesüljön. A segítség nyújtás a gondozási és ápolási feladatokon túlmenően bevásárlást, mosást, orvoshoz kísérést, gyógyszer beszerzését, mentális gondozást is magába foglalja. Az ellátás személyre szabottan, egyéni gondozási terv szükség szerint ápolási terv alapján történik.

Családsegítés

A családsegítés a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központja keretében történik a működési engedélyben meghatározottak szerint.

A szolgáltatás célja: a szociális vagy mentális problémák illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ehhez a helyzethez vezető okok megszüntetése valamint az életvezetési képességek megőrzése.

Feladata a tanácsadás, családgondozás, a családban jelentkező konfliktusok megoldásának elősegítése, szociális ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése, közösségfejlesztő programok szervezése.

2016. január 1-től a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integráltan egy szervezeti és szakmai egységben működik.

Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapellátás keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Idősek otthona

A képviselő-testület a Törvény 68. §-a alapján ápolást, gondozást nyújtó idősök otthonát működtet. Az ellátás a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központ keretében történik a működési engedélyben meghatározottak szerint.

Az ápolási, gondozási feladatok napi 24 órában, teljes körű ellátást biztosítva történik. Az intézmény tárgyi és személyi feltételeknek minimális szinten megfelel, a két intézmény összesen 20 férőhellyel rendelkezik. A szakmai létszámnormának minimálisan tudunk megfelelni, az intézményben 12 fő látja el feladatát.

A házi orvos heti 2x2 órában megállapodás alapján látja el feladatát az intézményben.

Az intézményi elhelyezés „várakozói” egyre nagyobb létszámmal vannak jelen.

Az intézményi elhelyezésre várakozók szám az előző év végén: 8 fő.

Az intézmény térítési díja 2016-ban 81.000 Ft/hó.

Az intézmény fő célja a szakmai megfelelés, a humánus és empátikus magatartás. Cél, hogy az idős lakók meglelégedéssel éljék mindennapjaikat.

Időskorúak gondozóháza

A képviselő-testület a Törvény 82. §-a alapján átmeneti elhelyezést nyújtó időskorúak gondozóházát működtet.

A szakosított ellátás a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központja keretében történik a működési engedélyben meghatározottak szerint.

Fogyatékos személyek otthona

A képviselő-testület a Törvény 69. §-a alapján ápolást, gondozást nyújtó fogyatékos személyek otthonát működtet.

Az ápolást, gondozást nyújtó fogyatékos személyek otthona szakosított ellátás a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központja keretében történik a működési engedélyben meghatározottak szerint.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor, mivel hátrányos megkülönböztetés senkit nem ért.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A közszolgáltatások szervezése során is érvényesül az előnyben részesítés (pl.: a rászoruló, beteg idős személyek szállítását a tanyagondnoki szolgálat saját gépjárművével oldja meg).

3.6. Közösségi viszonyok

A közművelődési feladataink nagy részét a Művelődési Házban és Könyvtárban zajlik.

Könyvtárunk 2014. január 1-től mint Könyvtár, Információs és Közösségi Hely a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár nyilvános könyvtári szolgáltatóhelyeként működik.

Harkakötöny Község Önkormányzata a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtártól az 1997. évi CXL. tv. 64 § (2) bekezdés b), illetve a 66. § h) pontjában foglaltak, valamint a 39/2013. (V.31.) EMMI rendelet alapján könyvtári szolgáltatást rendelt meg 2013. október 30-án. A megállapodás 2014. január 1-én lépett hatályba, mely visszavonásig érvényes.

2014. évben egy NKA-s pályázat segítségével a helyi önkormányzat kibővítette és felújította a könyvtári helyiséget, valamint új bútorzatot is beszerezett.

Jelenleg 279 fő beiratkozott olvasónk van.

Művelődési házban lévő programok, események 2016-ban:

- Bálak (farsang, szüreti, szülők-nevelők bálja)
- Politikai fórumok
- Állampolgársági eskütételek
- Kézműves táborok (húsvéti, nyár, adventi)
- Ünnepségek (március 15., október 23.,)
- Festménykiállítás
- darts verseny
- idősek napja
- baba-mama klub
- országos könyvtári napok – Mesél a könyvtári maci
- Színházas előadás az iskolának, óvodának

- Karácsonyi vásár
- Babelőadás

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Romák és/vagy mélyszegénységben élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Mélyszegénységben élő és más lakosok közötti életszínvonal közötti eltérés	Folyamatos közfoglalkoztatás a mélyszegénységben élők helyzetének javítására

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

A gyermekszegénység egyik kiemelt oka a szülők munkanélkülisége. A szegény gyermekek 60 %-a inaktív, illetve alacsony munkaintenzitású családokban él. A társadalmi juttatások szegénység csökkentő hatását tekintve uniós összehasonlításban igen jól áll Magyarország.

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényben kihirdette A gyermekek jogairól szóló ENSZ egyezményt, majd elfogadta a 47/2007.(V.31.) sz. határozatával „Legyen jobb a gyermekeknek 2007-2031” Nemzeti Stratégiáját. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A Nemzeti Stratégia minden gyermekre kiterjed, de a hátrányos helyzetű gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akik érdekei a legjobban sérülnek.

Magyarország jövőbeni gazdasági, társadalmi és politikai fejlődése azon múlik, hogy a most felnövekvő gyerekek felnőttként mennyire lesznek boldogok, egészségesek, jól képzettek, mennyire érzik magukat biztonságban, mennyire lesz erős az önbizalmuk, önbecsülésük. A demográfiai trendek a csökkenő születések, a növekvő előregedés világosan mutatják, hogy maximalizálni kell a jövőbeli humán erőforrásokat, vagyis maximalizálni kell az összes gyerek lehetőségét a jövőben, és a szegénység és kirekesztődés problémáját hatékonyan kell kezelni.

A pénzbeli juttatásoknak Magyarországon – a többi uniós országgal összevetve – jelentős jövedelemkiegészítő hatásuk van. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. A társadalmi juttatások figyelembe vételével, illetve azok nélkül számított szegénységi rátákat tekintve megfigyelhető, hogy az utóbbi években (2005 óta) messze az uniós átlag feletti, a skandináv országokéinak megfelelőek mutatóink.

Forrás: Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2011-2020

A gyermekek helyzete nem választható el a családok helyzetétől. A gazdasági válság következtében a családok anyagi helyzetében jelentős hanyatlás következett be.

Tanulmányok szólnak arról, hogy a gyermekek jelenléte növeli a szegénység kockázatát, különösen akkor, ha a családban legalább három gyermeket nevelnek.

Magas kockázatot jelent az is, ha a gyermekes családból hiányzik az egyik szülő. A szegénység Magyarországon 2005-ben a gyermeküket egyedül nevelők 33 %, a három vagy több gyermekes

családok 23 %, illetve a középkorú egyszemélyes háztartásban 25 % volt a legmagasabb. A szakirodalom szerint, hogy valaki szegény-e, az alábbi tényezőcsoportok határozzák meg: - családszerkezet, - felnőttek munkaerő-piaci helyzete, - jóléti programok.

(forrás: Gábos András- Szívós Péter : A gyermekszegénység és néhány jellemzője Magyarországon)

Ma Magyarországon, a 18 éven aluliak 31,9 százaléka nem fér hozzá a fejlett országokban használatos erőforrásokhoz – derül ki az ENSZ gyermekjogi szervezete, az UNICEF által bemutatott jelentésből.

Harkakötöny lakóhellyel rendelkezők száma 2017. január 1-jén – a népességnyilvántartó adatai szerint – 865 fő volt.

A gyermek száma összesen 201 fő, amely az életkor szerinti korcsoportbontásban az alábbi:

- 0-3 éves korú gyermekek száma 33 fő,
- 4-6 éves korú gyermekek száma 20 fő,
- 7-14 éves korú gyermekek száma 53 fő,
- 15-18 éves korú gyermekek száma 31 fő.
- A fiatal felnőttek száma 19-24 éves korig 64 fő

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

- Pénzügyi és természetbeni ellátások:
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
 - c) az otthonteremtési támogatás,
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
 - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
 - c) a gyermekek átmeneti gondozása.

- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:
 - a) az otthont nyújtó ellátás,
 - b) az utógondozói ellátás,
 - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

- A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
 - a) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása
 - b) a védelembe vétel,
 - c) a családbafogadás,
 - d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - e) nevelésbe vétel,
 - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) az utógondozás elrendelése,
 - h) utógondozói ellátás elrendelése
 - i) megelőző pártfogás elrendelése

2014. november 4-ei hatállyal a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fogalma és e tény fennállásának megállapítása, a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben került szabályozásra.

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú- (az alacsony iskolai végzettség igazolása a kérelmen megtett önkéntes nyilatkozattal történik)
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ- (az alacsony foglalkoztatottság fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)
- a gyermek az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmény) legalább kettő fennáll. A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására irányuló eljárás során- az ügyfél erre irányuló kérelme esetén- megvizsgálja a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását is. De mindezek nem érintik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményeket.

Így a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, továbbra is jogosult az ingyenes tankönyvre, és az iskola 1-8. évfolyamán az ingyenes gyermekétkeztetésre, a szociális nyári gyermekétkeztetésben való részvételre és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó minden egyéb juttatás, kedvezmény igénybevételére.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

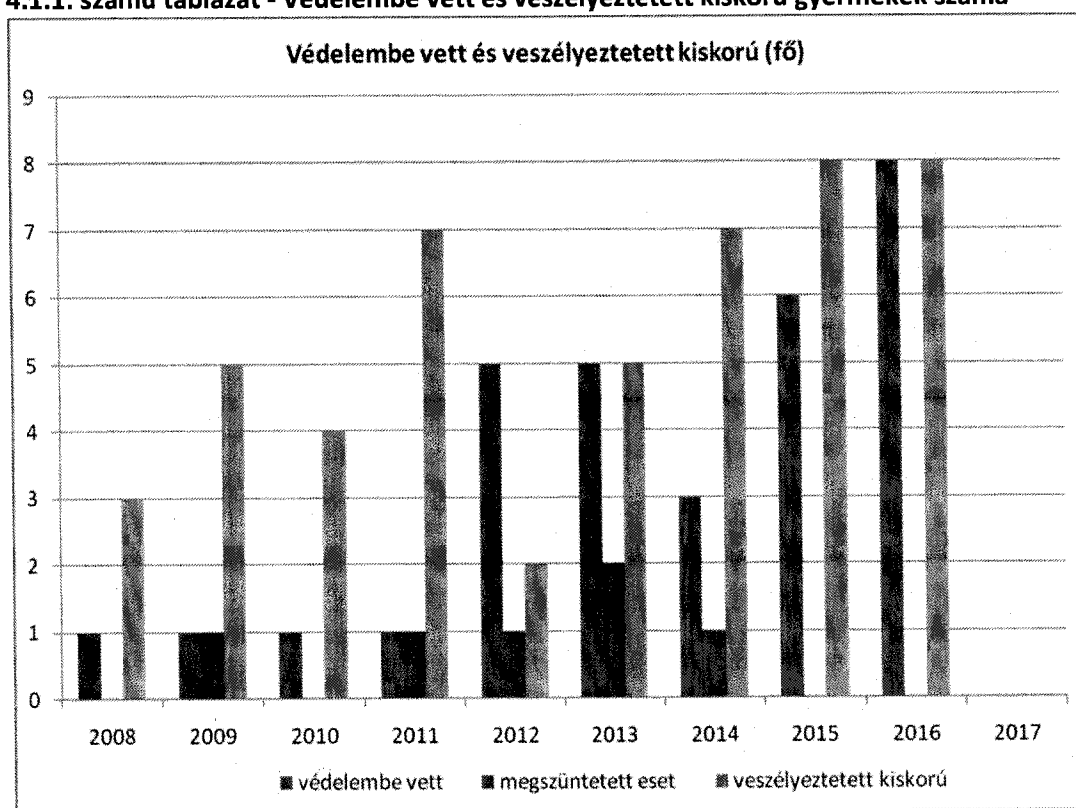
Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

Óvodáztatási támogatás:

Az óvodáztatási támogatásra vonatkozó rendelkezések a kötelező óvodáztatás bevezetésével összefüggésben 2015. szeptember 1-jével hatályon kívül helyezésre kerülnek a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényből. A kérelmet 2015. június 4-e után nem lehet benyújtani.

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására a gyermek – a család szociális helyzete alapján – jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményére, tankönyvtámogatásra, illetve az évente két alkalommal, gyermekenként 5.800.- Ft Erzsébet utalványra (2012. augusztus 1-je előtt 5.800.- Ft pénzbeli támogatásra).

Erzsébet utalvány formájában biztosított természetbeni támogatás összege a 2017-es évtől emelésre és differenciálásra került. A differenciálás alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és egyben hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára emelt összegű támogatás, az e feltételeknek nem megfelelő, de a természetbeni támogatásra jogosult gyermekek számára alapösszegű támogatás kerül biztosításra, első alkalommal 2017. augusztus hónapjában. A

Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény az emelt összegű támogatás értékét 6500 Ft-ban, az alapösszegű támogatást 6000 Ft-ban határozta meg.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	43	3	0	0	0
2009	62	3	0	0	0
2010	71	4	0	0	0
2011	76	5	0	0	1
2012	65	5	1	0	1
2013	58	4	1	0	1
2014	52	4	0	0	0
2015	46	3	0	0	0
2016	40	0	0	0	0

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az önkormányzat annak a gyermeknek állapíthat meg rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, akinek a családja időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

- Nyári gyermekétkeztetés – 2016-tól szünidei gyermekétkeztetés

A nyári gyermekétkeztetés az iskolai időszakon kívül biztosítja a gyermekek számára a napi egyszeri meleg étkezés lehetőségét. A szociális nyári gyermekétkeztetésben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek vehetnek részt.

2016. évben a nyári gyermekétkeztetés törvényi feltételei megváltoztak. A korábbi évekhez képest szűkült az ellátottak köre, viszont az ellátást nem csak a nyári, hanem az összes tanítási szünetre kiterjesztették. Az 1997. évi XXXI. törvény 21.§ (1) g) pontja alapján természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában a nyári szünet és tanítási szünetek időtartama alatt.

A törvény alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon, az ide nem tartozó gyermekek számára a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi

munkanapon. További gyermekek, így különösen a gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Szünidei gyermekétkeztetésben részesülő kiskorúak:

Megnevezés	Tavaszi szünet	Nyári szünet	Őszi szünet	Téli szünet
Adott településen lakó, helyben ellátottak száma(fő) 2016	5	6	7	0
Adott településen lakó, helyben ellátottak száma(fő) 2017	5	10		

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	8	19	23	n.a	0	17
2009	9	16	18	n.a	0	31
2010	9	21	5	n.a	0	35
2011	8	35	6	n.a	1	36
2012	13	32	5	37	1	32
2013	10	20	2	25	1	27
2014	13	22	3	27	0	21
2015	22	23	2	32	0	25
2016	22	17	5	32	0	6

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Községünkben az elmúlt öt évben és jelenleg sincs nem magyar állampolgárságú gyermek.

Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen nincs teleszerű lakókörnyezet.

4.2. Gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	1	110
2009	1	115
2010	1	119
2011	1	114
2012	1	98
2013	1	99
2014	1	100
2015	1	122
2016	1	121

A védőnő körzete csak Harkakötöny.

A védőnői munka szinterei:

- a tanácsadás helyiségében folyó gondozó-tanácsadó tevékenység várandós anyáknak és kisgyermekes családoknak,
- családlátogatáson adott tanácsadás, elvégzett gondozás, anyai tevékenységre oktatás,
- nevelési-oktatási intézményekben történő szűrés, egészségnevelés.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői

Házi gyermekorvosi ellátás biztosított.

c) gyermekjóléti alapellátás, gyermekvédelem

Társulási formában biztosított. (Halasi Többcélú Kistérségi Társulás keretében)

Harkakötönyben a gyermekjóléti alapellátás a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás szervezeti keretein belül biztosított.

A gyermekjóléti alapellátás a gyermekek védelmét, egészséges testi, lelki fejlődésének elősegítését tartja legfontosabb feladatának. Az alapellátásnak első lépésként hozzá kell járulnia a gyermekjóléti szolgáltatás általános céljainak megvalósulásához.

Nem szabad figyelmen kívül az olyan társadalmi problémákat sem (alacsony iskolai végzettség, iskolázatlanság, munkanélküliség, alkoholizmus), amelyek a családon keresztül hatnak a gyermekekre.

A gyermekjóléti szolgálat feladata:

- A gyermek testi, lelki egészségének családban történő nevelésének elősegítése
 1. tanácsadás, tájékoztatás,
 2. szociális válsághelyzetben lévő várandós anya segítése,
 3. hivatalos ügyek intézésében segítségnyújtás, kezdeményezés,
 4. közreműködik a településen a gyermek átmeneti gondozását saját háztartásukban helyettes szülőként vállaló személyek, családok felkutatásában

- A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében:
 1. veszélyeztető okok feltárása, javaslat készítés a megoldásra,
 2. együttműködés a közoktatási intézményekkel, egészségügyi szolgáltatókkal, különösen a védőnői szolgálattal, a házi orvossal, házi gyermekorvossal, illetve más érintett személyekkel, szervezetekkel.

- A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében:
 1. családgondozás
 2. segítséget nyújt a családi konfliktusok megoldásában, válás, gyermekelhelyezés, kapcsolattartás esetében
 3. hatósági beavatkozások kezdeményezése
 4. védelembe vett gyermek gondozási és nevelési tervét készíti el, elősegíti a szükséges változások elérését
 5. javaslatot tesz a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyre vagy annak megváltoztatására

- A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében:
 1. családgondozás biztosítása a család nevelési körülményeinek javításához és a szülő-gyermek kapcsolat helyreállításához
 2. ha a szülő körülményeiben változás történt, javaslatot tehet a gyámhivatal felé a kapcsolattartás módjának, formájának megváltoztatására
 3. családjába visszahelyezett gyermek utógondozása

A gyermekjóléti feladatok megvalósulását a komplex családgondozás, a tanácsadás, a családlátogatások, a felvilágosítások, a segítő beszélgetések, az adományok közvetítése szolgálja.

Tevékenysége tehát nem csak a gyermekekre terjed ki, hanem azok családtagjaira is.

2013. január 1-től létrejöttek a járási hivatalok, s ezzel egyidőben a jegyzői hatáskörbe tartozó gyámhatósági feladatok (védelembe vétel, iskoláztatási támogatás felfüggesztése) a gyámhivatalhoz került át.

Gyermekvédelem

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény a következők szerint határozza meg a gyermekvédelem fogalmát.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülő vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekvédelmi prevencióban fontos szerep hárul az oktatási intézményekre is. Az óvónő, az osztályfőnök a veszélyeztető tényezők észlelése esetén felderíti a fejlődést akadályozó okokat, feltérképezi a család szociális helyzetét, környezetét, majd felveszi a kapcsolatot az illetékes szakemberekkel, Nevelési Tanácsadó, Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámhatóság.

4.3. Óvodai és iskolai nevelés adatai

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	2	
Óvodai férőhelyek száma	25	
Óvodai csoportok száma	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7:00-17.00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	4 (8) hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gonozónő	1	0
Kisegítő személyzet	1	0

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	27	1	42	1	27	0
2009	24	1	42	1	22	0
2010	20	1	42	1	20	0
2011	21	1	42	1	19	0
2012	20	1	25	1	18	0
2013	25	1	25	1	21	0
2014	25	1	25	1	18	0
2015	24	1	25	1	24	0
2016	25	1	25	1	25	0

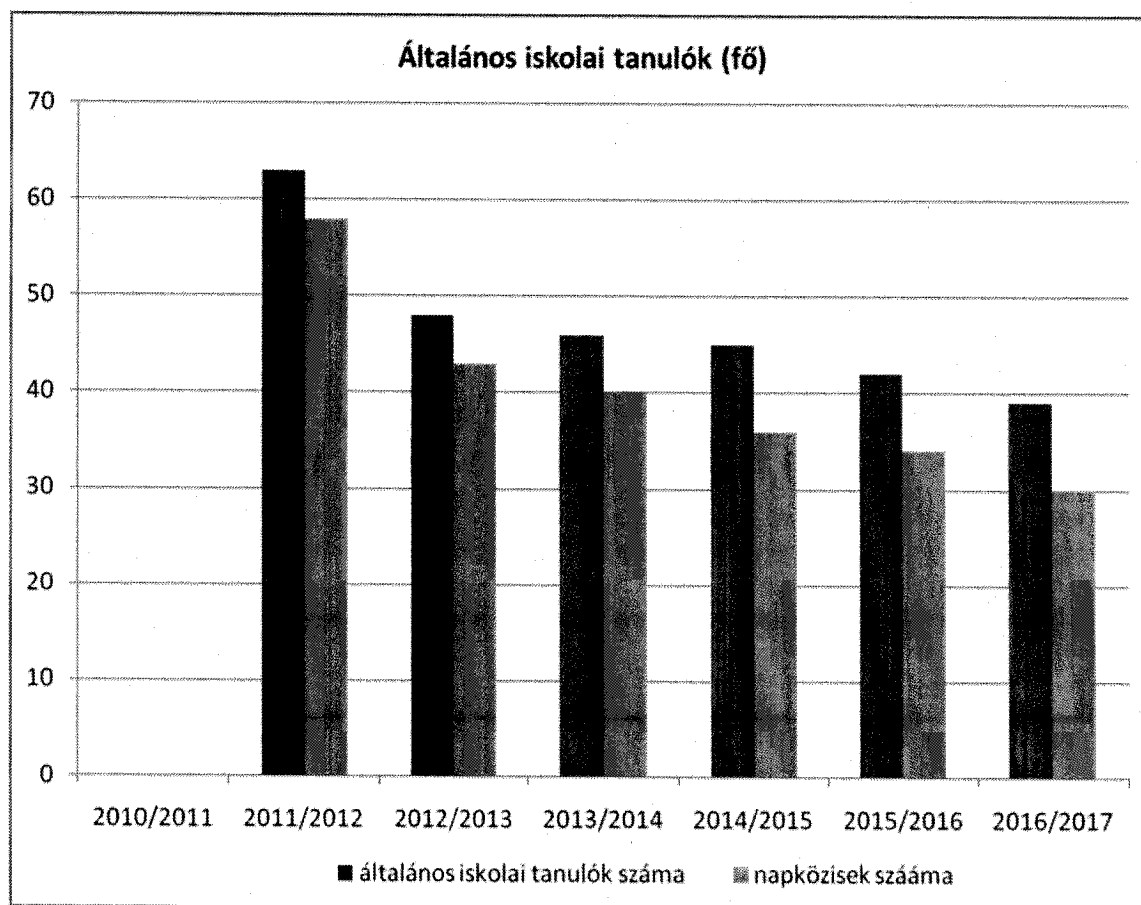
4.4.4. számú táblázat - Az óvodai ellátás igénybevétele

2015/2016. év	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
székhely						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	0	0	0	0	0	0
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	0	0	0	0	0
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	0	0

a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
tagóvoda						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	8	4	6	6	0	24
Más településről bejáró gyermekek létszáma	1	0	1	0	0	2
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	1	0	0	1	0	2
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	1	0	1	0	0	2

A településen minden gyermek számára biztosított az óvodai ellátás, a férőhelyek száma nem 100 %-ban kihasznált. Nincs a településen olyan óvodáskorú gyermek, aki nem vesz részt óvodai nevelésben.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

A kötelező közoktatási feladatok ellátása teljes körű és helyben történik.

4.4.9. számú táblázat - Általános iskolások adatai – el- és bejárás

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	2015év - 63fő; 2016év - 60fő
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	2015/2016 - 5 fő; 2016/2017 - 3 fő
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	0

Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	2015/2016 - 2 fő; 2016/2017 - 6 fő
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	2015/2016 - 6 fő; 2016/2017 - 5 fő

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2010/2011	4	100
2011/2012	12	100
2012/2013	9	100
2013/2014	7	100
2014/2015	4	100
2015/2016	6	100
2016/2017	6	100

4.4.A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Fogalmak:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

(Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a köznevelésben: kifejtve a 4. pontban

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher

Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont)

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Átlagban csökken a gyermekek életszínvonala	Az átlag alatti életszínvonalú gyermekek figyelemmel kísérése óvodai, iskolai gyermekvédelmi által
Prevenációs gyermekvédelmi szolgáltatások hiányossága	A megelőzés érdekében családsegítő szakember közreműködése
Egészséges életmód hiányossága	Egészséges étkeztetés folytatása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

A Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,

A Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,

A Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Esélyegyenlőségi problémák, amelyekkel a nők találkozhatnak:

- az egyenlőtlen családi feladatmegosztás
- a 45 év felettek esetében a változó képzettségi követelményeknek való megfelelés
- pályakezdők szakmai tapasztalatának hiánya
- munkahelyről a hosszabb idejű távolmaradás (gyermekvállalás, szakmai ismeretek frissítése)
- jövedelmek, a munkahelyi előmenetel lehetőségének egyenlőtlenége
- szolgáltatási hiányosságok (bölcsőde, óvoda)

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	316	332	293	298	23	34
2009	315	327	293	290	22	37
2010	313	333	285	298	28	35
2011	319	322	297	289	22	33
2012	309	314	287	292	22	22
2013	308	305	299	296	9	9
2014	312	304	297	289	12	15
2015	311	301	301	287	10	15

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A közfoglalkoztatási programokban egyaránt részt vesznek a nők és a férfiak is.

5.1.2. számú táblázat - Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

év	Foglalkoztatást segítő programok száma	Képzési programok száma	részvevők száma	részvevő nők száma
2008	1	0	10	7
2009	2	0	12	8
2010	2	0	26	17
2011	3	0	38	22
2012	5	1	62	44
2013	5	1	68	44
2014	12	0	74	50
2015	6	0	54	28
2016	8	1	54	39

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők hátrányos helyzetével nemcsak foglalkoztatás, hanem a jövedelmi viszonyok terén is találkozhatunk Magyarországon az alkalmazásban álló férfiak és nők átlagos fizetése között mintegy 20-25 különbség tapasztalható a férfiak javára. A munkahelyi lehetőségek egyenlőtlen volta nemcsak a jövedelmek terén, hanem a munkahelyi előmenetel kapcsán is jelentkezik.

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A településen bölcsőde, családi napközi nem működik.

A településen a kisgyermek napközbeni felügyeletét a Szent Ágoston Katolikus Általános Iskola és Óvoda Harkakötönyi Tagintézménye látja el.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)²

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a gyermekorvos és védőnői ellátáson keresztül biztosított.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	1	28	28
2009	1	26	26
2010	1	30	30
2011	1	28	28
2012	1	25	25
2013	1	35	35
2014	1	29	29
2015	1	32	32
2016	1	33	33

A település egy védőnői körzetként működik. A 3 év alatti gyermekek védőnői felügyelete, a megfelelő szakmai hozzáértés a településen rendelkezésre áll.

² Az Nkntv. 2014. szeptemberétől 3 éves kortól teszi kötelezővé az óvodai részvételt.

A családtervezés, anya-és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. A szociálisan nehéz helyzetben lévő várandós anyák és gyermekek fokozott figyelemben részesülnek családlátogatások, személyes elbeszélgetések formájában.

A családtervezéssel kapcsolatos felvilágosító ismeretekkel az iskolában találkoznak a gyermekek a védőnő tájékoztatása során.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak jellemzően a családon belül marad, az erőszakos cselekedetek nagy része felderítetlen. Az esetek többségére már a megtörténtét követően jóval később derül fény.

A gyermekvédelmi-, a védőnői hálózat, a szociális területen dolgozók segíthetnek a családon belüli erőszak megelőzésében.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A településen jelenleg nincs anyaoththon, családok átmeneti otthona. A megyében pld: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona Kecskeméten, Családok Átmeneti Otthona Kiskunhalason, Kapocs Segítő Szolgálat Családok Átmeneti Otthona Kiskunfélegyházán, Menedékváros Családok Átmeneti Otthona Kiskunmajsán található.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja	
	Férfi	Nő
2008	5	2
2009	5	2
2010	3	2
2011	3	2
2012	3	2
2013	3	2
2014	3	2
2015	3	2
2016	3	2

Az Alaptörvény XV. Cikkére visszatérve vizsgálható, hogy érvényesül-e a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

A nők részvételére nem csak a női nem jelenléte miatt van szükség, hanem mert ez szolgálja a közös érdekeket.

Harkakötöny Község Önkormányzat képviselő-testületében már évek óta képviselteti magát a női nem. Jelenleg ketten látnak el képviselői teendőket.

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Preventív és szűrő tevékenységek a magas előfordulású megbetegedésekre	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítás
Alacsony jövedelemmel rendelkező, gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas	Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során az érintettek informálása
A munkaerőpiacra történő visszatérés mérséklési a szegénység kialakulásának kockázatát, nem megoldott a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde, nyári szünet)	A gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményhálózat működtetése, pénzügyi lehetőségek figyelembevétele, az igényekhez való igazítása
GYES-ről, GYED-ről munkába visszatérő nők helyzete, nehéz az ismételt munkába állás	GYES-en, GYED-en lévő anyákkal az önkormányzatban és intézményeiben folyamatos kapcsolattartás, tájékoztatás a változásokról, képzési lehetőségekről, amely elősegíti a visszailleszkedést

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

„Korunkban több idős ember él a Földön, mint bármikor ezelőtt és arányuk a lakosság egészéhez viszonyítva tovább növekszik. Ezek az idős felnőttek nagymértékben hozzá tudnak járulni a társadalom fejlődéséhez.” – fogalmazódott meg az UNESCO 1997-es, Hamburgi Nyilatkozatában. A születéskor várható élettartam 2007-ben férfiak esetében 69,19 év volt, a nőknél 77,34 év, az EU-átlagtól az elmaradás nők esetén 4,5 év, férfiak esetén 6,5 év. (Forrás: EUROSTAT)

Az **Idősügyi Nemzeti Stratégia** építeni kívánt az idősek véleményére, az idősellátáshoz kapcsolódó gyakorlati szakemberek tudására, a meglévő hazai és külföldi „jó gyakorlatokra” annak érdekében, hogy az itt megfogalmazott irányelvek a gyakorlati munkában alkalmazhatók legyenek.

Az időspolitikai jövőkép, a célok elérését szolgáló fejlesztendő területek számbavétele mind pro-aktív (megelőző), mind reaktív megközelítéseket tartalmaznak.

A WHO szerint a 60–74 év közöttiek az idősödők, a 75–89 évesek az idősek és a 90 év fölötti személyek a nagyon idősök – magyar fordításban a nem egészen jól hangzó „aggok”.

A Stratégia szempontjából e három korcsoportot együttesen tekintjük időseknek, bár a hazai munkaerő-piaci sajátosságok okán már a 45 éven felüliek is szeniorokként kezelendők.

Ma még sok idősebb ember ki van téve a társadalmi kirekesztés valamelyik kockázatának: elszigetelődés, egészségi problémák, hozzáférés az ellátásokhoz.

A társadalmi részvétel vagyis az egyén milyen mértékben, milyen intenzitással és hányféleképpen használja fel képességeit, tudását, egyéniségének sajátos adottságait más emberek, közösségek hasznos szolgálatára, gazdagítására, illetve milyen mértékben veszi igénybe mások adottságait saját élete alakításában.

A közösségre aktív létet feltételezi, hogy az egyén tevőlegesen befolyásolja nemcsak saját maga, hanem a különböző közösségek életét, hozzáadja tudását, munkáját, bizalmát, egyéniségének színét, jellegét a közösség egészéhez.

A Stratégia hosszú távú keresztmetszetű, a jelenre és a jövőre is fókuszál, legfőbb céljainak meghatározása hosszú távon, 2034-ig.

Idősügyi Nemzeti Stratégia elvei

- a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz,
- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartásának növelése,
- az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
- a társadalmi integráció erősítése,
- a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idősek élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,
- az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is,
- az idősödési folyamat „menedzsmentjének” elterjesztése már a fiatalokban,
- a társadalmi szemléletváltás mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.

Beavatkozási területek:

- A humánszolgáltató és védelmi rendszerek szolgáltatásait igénybe vevők jogainak fokozott védelme, az érdekvédelemképességük fejlesztése.
- Az időskori jövedelembiztonság az aktív életszakaszban alapozódik meg.
- Az idősellátás modernizációja, a humánszolgáltató és védelmi rendszerek egyre inkább a célcsoport szükségleteihez és igényeihez történő fejlesztésével, az akadálymentes hozzáférés feltételeinek megteremtése.
- A humánszolgáltatási és védelmi rendszerek transzparenciájának biztosítása folyamatos minőségirányítási rendszerfejlesztés, a célcsoport aktív részvétele mellett.
- A sikeres idősödés kulcskomponenseinek erősítése: fizikai és szellemi aktivitás, mentális egészség, helyes táplálkozás, társas támogatás.
- Az idősek ellátása területén humánerőforrás- (hivatásos és laikus segítők, önkéntesek, családtagok) fejlesztés: képzés, személyiségfejlesztés, szervezetfejlesztés, „burn-out” prevenció.
- A mindenki számára hozzáférhető – érthető és érzékelhető – e-learning, e-információ és az e-szolgáltatások továbbfejlesztése, elérésükhöz történő hozzáférés és hozzájárulás támogatása, célzott programok az idősek számára az IKT-szolgáltatásokhoz való szélessávú hozzáférés biztosítására és a digitális tudás fokozása érdekében.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

Az időskorú, egészségügyi, szociális okból, vagy rossz mentális-és fizikai állapotban levő, esetlegesen egyedül élő, illetve más okból veszélyeztetett személyekkel elsősorban a szociális ellátórendszer keretén belül a tanyagondnokok és a házi gondozók tartják a kapcsolatot, s ha olyan körülményt észlelnek, akkor azonnali intézkedést kezdeményeznek.

Egyre több olyan háztartás van, amelyben idős személyek élnek. Minél idősebb személyről van szó, annál nagyobb az esélye annak, hogy az illető egyszemélyes háztartást tartson fenn. A statisztikai adatok alapján az utóbbi években erősödni látszik az a tendencia, hogy az idős emberek ameddig csak el tudják látni magukat, még a megözvegyülés után sem költöznek össze gyermekeikkel, unokáikkal, hanem megpróbálnak önállóan élni. Ennek ellenére a családi kapcsolatoknak nagy jelentősége van az idős emberek életében.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú; és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

- az öregségi nyugdíj.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

- az özvegyi nyugdíj;
- az árvaellátás;
- a szülői nyugdíj;
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
- özvegyi járadék.

Időskori demográfiai folyamat jellemzői:

- növekszik az idősek aránya országosan
- az átlagéletkor várhatóan nő
- a nők élettartama lényegesen hosszabb

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	99	150	249
2009	99	143	242
2010	99	142	241
2011	98	145	243
2012	95	152	247
2013	92	146	238
2014	90	138	228
2015	90	137	227

Időskorúak járadéka

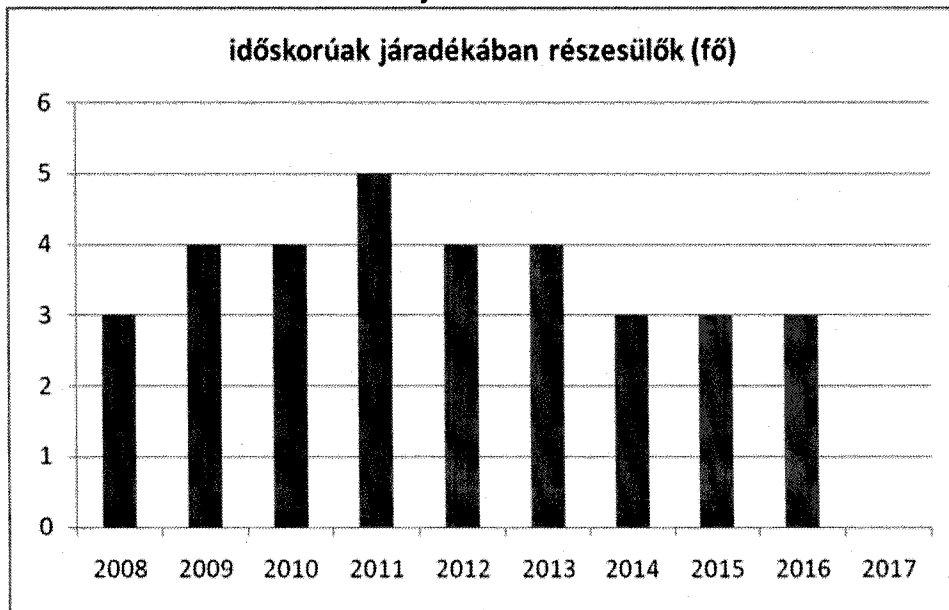
Az 1993. évi III. törvény 32/B-32/E §-a valamint a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 14.§-a szabályozza az ellátást.

Az időskorúak járadéka a megélhetési jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. AZ ELLÁTÁS HAVI ÖSSZEJE JÖVEDELEMMEL NEM RENDELKEZŐ JOGOSULT ESETÉBEN az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegének (2015. évben 28.500 Ft) : a) a

háztársával, élettársával közös háztartásban élő, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személy esetében 80 %-a, (jelenleg: 22.800 Ft) b) az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött de 75. évesnél fiatalabb személy esetében 95 %-a, (jelenleg: 27.075 Ft) c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személy esetében 130 %-a, (jelenleg: 37.050 Ft). JÖVEDELEMMEL RENDELKEZŐ JOGOSULT ESETÉN az a) vagy b) vagy c) pont szerinti összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete. Ha az ellátás összege a havi ezer Ft-ot nem éri el, a jogosult részére ezer Ft összegű ellátást kell megállapítani.

Időskorúak járadékának megállapítása 2013. március 1-től a Járási Hivatalok hatáskörébe tartozik.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma		nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	%	fő	%
2008	133		0	0%
2009	141		0	0%
2010	157		0	0%
2011	160		0	0%
2012	161		0	0%
2013	161		0	0%
2014	159		0	0%
2015	165		0	0%
2016	171		0	0%

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő.

Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlak, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket, különösen gyakori a depresszió kialakulása.

6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A nyugdíj mellett munkát végző idős népesség aránya Magyarországon 3 %.

A munkaerő-piaci részvétel tekintetében nem csak a 60 éven felüli korosztály mondható problematikusnak, hanem az idősödő (50-60 év körüli), még aktív korú korosztályoké is.

A hazai időspolitiká hosszú évtizedeken keresztül, sőt jellemzően ma is klasszikus idős-politikát jelent. Az idős társadalomról való gondoskodás különböző formáiról alapvetően az 1993. évi III. törvény, „A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról” rendelkezik, mely a különböző pénzbeli és személyes szociális gondoskodási formákat veszi lajstromba.

A pénzbeli ellátások körében a saját jogú nyugdíjjal nem rendelkezők rendszeres szociális segélyre, a rossz egészségi állapothoz kötődő közgyógyászati ellátás, ill. néhány további szükségletre fókuszáló ellátás – pl. lakásfenntartási támogatás – emelhető ki.

A nem klasszikus nyugdíjas (és rokkant nyugdíjas) réteghez képest az idősebb kor-osztály első megjelenése a tartós munkanélküliség kezelése kapcsán merült fel, 1997-en vezették be az aktív korúak rendszeres szociális segélyét, mely a Munkaügyi Központok által a munkaerő piacra nem visszajuttatható – jellemzően idősebb ill. alulképzett – munkanélküliek számára nyújtott rendszeres havi ellátást.

Ekkor jelenik meg először az a gondolat is, hogy a foglalkoztatáspolitikai (munkaügyi) és a szociális szolgáltatásokat egymással párhuzamosan, együtt kellene biztosítani ennek a rétegnek.

Összegezve megállapíthatjuk, hogy a rendszerváltás óta a munkaerőpiacról kivált vagy kiszorult idősebb korosztály stagnáló vagy romló életkörülményei miatt részben visszatérne a munkaerőpiacra.

A munkaerőpiacon azonban az EU csatlakozás ellenére nem bővült a munkahely-kínálat, sőt a munkaerő-kínálata növekedett, így a régebben kivált idősebb korosztály számára nehéz az ismételt munkába lépés, amely mögött a személyes ismeretek, tudások és kompetenciák szűkös vagy hiányos voltán kívül a feketegazdaság jelenléte is megfogalmazható.

Az inaktívok, különösen a nők munkaerőpiacra történő bevonása – mint EU követelmény – nehezebb hazánkban, annak ellenére, hogy a nők iskolai végzettsége lehetővé tenné sok esetben a munkavállalást.

Forrás: Idősebb munkavállalókkal kapcsolatos politikák Európában és Magyarországon

b) tevékeny időskor

A munkaadók a munkavállalókat az életkor előrehaladtával egyre kevésbé szívesen alkalmazzák, a nyugdíjasok jövedelmi helyzetükre tekintettel szívesen létesítenének munkahelyet, végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre az esély csekély, kivéve, ha speciális tudással, gyakorlattal rendelkeznek, amelyet a munkaadó nem tud más személy foglalkoztatásával megoldani.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A legtöbb vállalkozásnál kevésbé, vagy egyáltalán nem aknázzák ki az idősebb munkaerő tudásátadásával kapcsolatos hasznosságát. Az idősödő munkavállalók munkavállalással, munkavégzéssel kapcsolatos esélyegyenlőségét főként a romló egészségi állapotból és a képzettségbeli hiányosságokból eredő problémákra vezetik vissza a munkaadók, amely problémák költségessé teszik az idősödő munkavállalók alkalmazását. Ugyanakkor a munkaadók keveset tesznek az idősödő munkavállalók képzettségi szintjének és egészségügyi állapotának javítása érdekében.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	57	8	14%	25	6	24%
2009	59	6	10%	27	5	19%
2010	63	7	11%	29	5	17%
2011	55	6	11%	25	6	24%
2012	44	7	16%	17	9	53%
2013	18	3	17%	9	7	78%
2014	27	4	15%	12	8	67%
2015	25	4	16%	15	8	53%

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyedül élők aránya magas (nők)	Aktivitást segítő programok szervezése
Preventív és szűrőtevékenységek a magas előfordulású megbetegedésekre	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítása
Idősek nappali ellátása nem megoldódott	Idősek nappali ellátásának biztosítása
Idős személyek közösségi programokban való csoportos részvétele	Idősbarát szolgáltatások, programok, kirándulások szervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

Fogyatékkal élő munkavállaló, az aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

(Flt. 57/B §.)

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A községben fogyatékkal élők pontos számáról nincs nyilvántartásunk, csak az önkormányzatnál megforduló ügyfelek alapján megbecsült adatokkal rendelkezünk.

A megváltozott munkaképességű munkavállalók sajátos problémája, hogy jelenleg nincsenek olyan munkahelyek, amelyek őket tudnák foglalkoztatni.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	38	0
2009	35	0
2010	33	0
2011	37	0
2012	43	0
2013	41	0
2014	37	0
2015	35	0

Harkakötöny községben fogyatékkal élő személyek nappali ellátása nem biztosított.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzügyi juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járjon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

- aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

141/ 2000(VIII.9.) Korm. rend A súlyos fogyatékosként minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

2006. évi CXVII. törvény egyes szociális tárgyú törvények módosításáról

2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

7.3.1. Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség

Települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Nem biztosított.

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	
A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A középületek nem akadálymentesek	A középületek akadálymentességének biztosítása, pályázatok figyelése önerő hiánya miatt

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A településen az alábbi civil szervezet működnek:

- Sporthorgász Egyesület

Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség:

- Halasi Többcélú Kistérségi Társulás
- Települési Önkormányzatok Szövetsége
- Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület
- Mindennapi Vizünkért Önkormányzati Társulás
- Százsorszápföld Egyesület

Testvérvárosi települések:

Walim, Lengyelország

Maksa, Románia

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Az elfogadott dokumentum Harkakötöny község honlapján elérhető lesz, amely alapján az állampolgárok megismerik az esélyegyenlőségi programot, intézkedéseket és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A HEP IT részletei

9.1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Mélyszegénységben élő és más lakosok közötti életszínvonal közötti eltérés	Folyamatos közfoglalkoztatás a mélyszegénységben élők helyzetének javítására
Gyermekek	Átlagban csökken a gyermekek életszínvonala	Az átlag alatti életszínvonalú gyermekek figyelemmel kísérése óvodai, iskolai gyermekvédelmi által
	Prevenációs gyermekvédelmi szolgáltatások hiányossága	A megelőzés érdekében családsegítő szakember közreműködése
	Egészséges életmód hiányossága	Egészséges étkeztetés folytatása
Nők	Prevenatív és szűrő tevékenységek a magas előfordulású megbetegedésekre	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítás
	Alacsony jövedelemmel rendelkező, gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas	Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során az érintettek informálása
	A munkaerőpiacra történő visszatérés mérséklési a szegénység kialakulásának kockázatát, nem megoldott a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde, nyári szünet)	A gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményhálózat működtetése, pénzügyi lehetőségek figyelembevétele, az igényekhez való igazítása
	GYES-ről, GYED-ről munkába visszatérő nők helyzete, nehéz az ismételt munkába állás	GYES-en, GYED-en lévő anyákkal az önkormányzatban és intézményeiben folyamatos kapcsolattartás, tájékoztatás a változásokról, képzési lehetőségekről, amely elősegíti a visszailleszkedést
Idősek	Egyedül élők aránya magas (nők)	Aktivitást segítő programok szervezése
	Prevenatív és szűrőtevékenységek a magas előfordulású megbetegedésekre	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítása

	Idősek nappali ellátása nem megoldódott	Idősek nappali ellátásának biztosítása
	Idős személyek közösségi programokban való csoportos részvétele	Idősbarát szolgáltatások, programok, kirándulások szervezése
Fogyatékkal élők	A középületek nem akadálymentesek	A középületek akadálymentességének biztosítása, pályázatok figyelése önerő hiánya miatt

9.2. A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Folyamatos közfoglalkoztatás a mélyszegénységben élők helyzetének javítására	▪ Foglalkoztatási Osztály ▪ Kiskunhalasi ▪ Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő ▪ Polgármester
Gyermekek	Az átlag alatti életszínvonalú gyermekek figyelemmel kísérése óvodai, iskolai gyermekvédelmi által	• Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő • Óvoda • Iskola • Polgármester
	A megelőzés érdekében családsegítő szakember közreműködése	• Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő • Gyermekjóléti Szolgálat vezető
	Egészséges étkeztetés kialakítása	• Önkormányzati Konyha • Polgármester, élelmezésvezető
Idősek	Aktivitást segítő programok szervezése	• Családgondozó • Polgármester
	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítása	• Védőnői Szolgálat • Polgármester, védőnő
	Idősek nappali ellátásának biztosítása	• Polgármester
	Idősbarát szolgáltatások, programok kidolgozása	• Családgondozó • Polgármester
Nők	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítás	• Védőnői Szolgálat • Polgármester, védőnő
	Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során az érintettek informálása	• Gyermekjóléti Szolgálat, Családgondozó • Polgármester
	A gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményhálózat működtetése, pénzügyi lehetőségek figyelembevétele, az igényekhez való	• Intézmények (óvoda, iskola) • Polgármester

	igazítása	
	GYES-en, GYED-en lévő anyákkal az önkormányzatban és intézményeiben folyamatos kapcsolattartás, tájékoztatás a változásokról, képzési lehetőségekről, amely elősegíti a visszailleszkedést	• Intézmények vezetői (Óvoda, Iskola) • Gyermekjóléti Szolgálat és Családsegítő • Polgármester
Fogyatékkal élők	A középületek akadálymentességének biztosítása, pályázatok figyelése önerő hiánya miatt	• Polgármester

9.3. Jövőképünk

Fontos számunkra a mélyszegénységben élők életminőségének folyamatos javítása.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek, gyermekek testi és lelki fejlődését, megfelelő és biztonságos környezetük kialakítását, megtartását és fejlesztését.

Folyamatosan odafigyelünk arra, hogy az idős személyek szociális, egészségügyi szolgáltatásait biztosítsuk, életminőségüket javítsuk, a tevékeny időskorra és a nemzedékek közötti szolidaritásra.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a szülői és munkahelyi feladatok összeegyeztetését, az egyenlő esélyek érvényesülését.

Különös figyelmet fordítunk arra, hogy a fogyatékos emberek másokkal egyenrangú állampolgárokként, a közösség elismert tagjaiként élhessenek. A fogyatékkal élők integrációjára, az egyenlő esélyű hozzáférésre, az akadálymentesítésre.

9.4. Megvalósítás

a.) A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket, cselekvési ütemterveket készítsenek.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

1. Az eredményesség értékelése, ellenőrzése két évente történik. Az értékelés eredményeinek nyilvánosság tétele kapcsán a személyes adatok védelmének biztosítására kiemelkedő figyelmet kell fordítani.
2. Szükséges minden elérhető eszközt bevonni (honlap, tájékoztató kiadványok, rendezvények, lakossági fórumok) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.
3. Két évenkénti értékeléskor feltárt hiányosságok felszámolására külön intézkedési tervet kell készíteni, amelyben meghatározásra kerülnek a célkitűzések, tevékenységek, felelősök.

c.) Kötelezettségek és felelősség

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

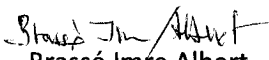
- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

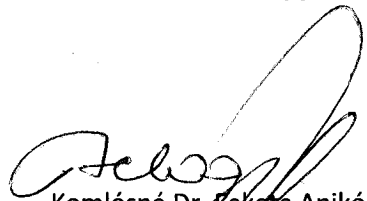
d.) Konzultáció és visszacsatolás

Harkakötöny Község Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja a település minden polgárának életét érinti, ezért Harkakötöny Község Önkormányzata vállalja, hogy a programot a Képviselő-testületi véleményezés és elfogadás után széleskörű konzultációra bocsájtja az esetleges konzultációra vonatkozó javaslatok érdekében.

Harkakötöny, 2017. szeptember 28.

Brassó Imre Albert
polgármester

Komlósne Dr. Fekete Anikó
jegyző

Záradék: Harkakötöny Község Önkormányzat Képviselő-testülete a 33/2017.(IX.28.) kt. határozatával Harkakötöny Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját elfogadta.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseibe nem feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Főállású közmunkában történő foglalkoztatás	Mélyszegénységben élők és más lakosok közötti életszínvonal közötti eltérés	Mélyszegénységben élők családok közötti életszínvonal csökkenjen	1.1	Közfoglalkoztatás biztosítása pályázat útján	Polgármester	Évente közfoglalkoztatási pályázat benyújtása	Emelkedő életszínvonalú családok száma	Pénzügyi	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Gyermekek életszínvonalának figyelemmel kísérése	Átlagban csökken a gyermekek életszínvonala	Ne növekedjen a gyermekek közötti életszínvonal	1.1	A gyermekek életszínvonalának figyelemmel kísérése	Polgármester Gyermekjóléti Szolgálat, családsegítő Óvoda, iskola	Felmérés tanévközédkor és a második félév megkezdésekor	Emelkedő életszínvonalú családok, gyermekek száma	Pénzügyi	A szolgáltatások szervezésével, bővítésével csökkenthető a veszélyeztetettek száma, a dolgozók képzettségével magasabb színvonalú szolgáltatás biztosítható
2	Prevenációs gyermekvédelmi szolgáltatások, programok szervezése, bővítése, szakemberek képzése	Prevenációs gyermekvédelmi szolgáltatások hiányossága	Prevenációs gyermekvédelmi szolgáltatások szervezése, bővítése, veszélyeztetett családok, gyermekek számának csökkentése	1.1	Gyermekvédelmi szolgáltatások figyelemmel kísérése	Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő	Folyamatos, 2018. szeptember 30.	Programok száma, veszélyeztetett családok, gyermekek száma	Pénzügyi	A szolgáltatások szervezésével, bővítésével csökkenthető a veszélyeztetettek száma, a dolgozók képzettségével magasabb színvonalú szolgáltatás biztosítható
3	Egészséges étkeztetés folytatása	Egészséges ételmód hiányossága	Egészséges ételmód	1.1	Egészséges étkeztetés biztosítása	Polgármester Élelmezésvezető	Folyamatos	Emelkedő egészséges életmódú	Pénzügyi	A szolgáltatások által szállított étel saját

	önkormányzatban és intézményeikben folyamos kapcsolattartás, tájékoztatás a változásokról, képzési lehetőségekről, amely elősegíti a visszaailleszkedést	visszatérő nők helyzetéhez	segítése ismételt munkába álláshoz	az	munkatársakkal a folyamatos kapcsolattartás, a tájékoztatás a változásokról, képzési lehetőségekről	iskola) Gyermekjóléti Szolgálat Családsegítő Polgármester	száma a GYED-en, GYES-en lévő munkatársakkal	világába
IV. Az idősek esélyegyenlősége								
1	Az idősek esélyegyenlőségét javító aktivitást segítő programok	Magas az idősek és az egyedül élők aránya	Magányosság, elszigetelődése, megelőzése, idősek életminősége javul	1.1	Az aktivitást megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások kialakítása	Családgondozó Polgármester	Programok száma, résztvevők száma	Pénzügyi
2	Szűrővizsgálatok biztosítása	Magas előfordulású betegségek, az ezzel kapcsolatos ismeretek hiánya	Népbetegségek kialakulásának megelőzése	1.1	Szűrővizsgálatok biztosítása (látás, hallás, koleszterin, vérnyomás, vércukor, stb), illetve ezek figyelemmel kísérése	Védőnő Polgármester	Meghirdetett szűrőresek száma, résztvevők száma	Pénzügyi Technikai Humán
3	Idősek nappali ellátásnak biztosítása	Idősek nappali ellátása nem megoldott	Idősek nappali ellátásának biztosítása, Idősek Klubja létrehozása	1.1	Idősek nappali ellátásának megszervezése	Polgármester	Ellátottak száma, ellátást kérők száma	Pénzügy
4	Idősbarát szolgáltatások, programok, kirándulások szervezése	Idős személyek közösségi programjainak hiánya	Idős személyek magányának feloldása, társasági élet	1.1	Idős személyek közösségi programokban való csoportos részvétele	Családgondozó Polgármester	Kidolgozott programok és résztvevők száma	Pénzügy Technikai Humán
							Ellátást kérők részére az idősek részére az az ellátásos folyamatok biztosítása	Ellátást kérők részére az idősek részére az az ellátásos folyamatok biztosítása

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Középületek akadálymentesítése	A középületek nem akadálymentesek	Középületek akadálymentesítése	1.1	Pályázat figyelés, akadálymentesítés és	Polgármester	Pályázatok függvényében, önerő hiánya miatt. Pályázat elnyerése esetén az akadálymentesítés két éven belül való elvégzése.	Komplex akadálymentesített középületek száma	Pénzügy Humán	Akadálymentesített középület.